Programma begroting 2009

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	3
2. Programma's:	
Overzicht programma's en producten	9
1. Veiligheid	11
2. Openbaar onderwijs	13
3. Gemeenschapsvoorzieningen	15
4. Maatschappelijke activering	18
5. Werk en Inkomen	21
6. Beheer openbare ruimte	23
7. Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting	26
8. Lokale lasten en algemene dekkingsmiddelen	29
3. Paragrafen:	
1. Weerstandsvermogen	35
2. Onderhoud kapitaalgoederen	42
3. Financiering	46
4. Bedrijfsvoering	47
5. Verbonden partijen	51
6. Grondbeleid / Grote projecten	58
7. Lokale heffingen	62
8. Bestuur	66
4. Budgetautorisatie en overzicht producten	67
5. Kerngegevens	71
Bijlagen:	
a) Financieel meerjarenperspectief 2009-2012	77
b) Meerjarenbegroting 2009-2012	79
c) Reserves en Voorzieningen	95
d) Overzicht kapitaallasten	97
e) Overzicht langlopende geldleningen	99

Hoofdstuk 1: Inleiding

Hoofdstuk 1 Inleiding

Hierbij biedt het college u de programmabegroting 2009 aan. Wij spreken de wens uit dat raad en college, op basis van een vruchtbare discussie, in gezamenlijke verantwoordelijkheid de ambities voor het Land van Slochteren tussen nu en 2020 werkelijkheid willen maken met deze begroting als basis.

Op de voorpagina van de zomerbrief 2009 stond het gewas er al goed bij. We zagen wuivend graan en volle aren. Inmiddels is na een meteorologisch wat wisselvallige zomer het graan gemaaid, gedorst en gemalen. Als we nu naar de inhoud van deze programmabegroting kijken, vinden we dat we er goed in zijn geslaagd om uit dit graan smakelijk en voedzaam brood te bakken.

In financiële en inhoudelijke zin is deze begroting het vervolg op de zomerbrief 2009. Deze is in juni in de raad besproken en positief ontvangen. De uitkomst van deze bespreking was dat de raad de lijn die door het college in de zomerbrief werd ingezet kon ondersteunen en zich kon vinden in een concrete vertaling naar het financiële beleid voor 2009 en de daarop volgende jaren.

Als het gaat om de zorg voor het dagelijks brood vinden we het belangrijk de lasten voor onze burgers en bedrijven zo laag mogelijk te houden. Daar zijn we ook voor 2009 weer in geslaagd, in totaliteit zullen de lokale lasten voor onze inwoners niet of nauwelijks stijgen. Tegelijkertijd moeten we om ook in de toekomst brood op de plank te houden ook verstandig investeren, en zorgen voor een solide financieel beleid op korte en langere termijn. Ook in die ambitie zijn we geslaagd, op basis van de positieve financiële resultaten die we in de afgelopen twee jaren hebben gerealiseerd. We maken voldoende middelen vrij voor goed onderhoud en behoud van de kwaliteit van onze voornaamste kapitaalgoederen (groen, infrastructuur, gebouwen), investeren in de ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie en vooral in de leefbaarheid van onze dorpen. Alleen door in de gehele gemeente voldoende te investeren in de woon- en leefomgeving, blijft Slochteren op de lange duur een aantrekkelijke vestigingsgemeente voor inwoners en bedrijven. Dat betekent dat we een bewuste keuze maken om de groei van de gemeente te continueren.

Een kernbegrip uit onze gemeentevisie is ‘meedoen’. Dit college wil iedereen de kans geven om volop mee te doen, mee te tellen in de samenleving. We willen jong en oud mogelijkheden aanreiken om zich te verder ontwikkelen en zo de competenties te verwerven die nodig zijn om te participeren, om al werkend, lerend en zorgend een plek te vinden in de samenleving die past bij ieders ambitie en talenten. In 2009 zullen we, vooral met het armoedebeleid, alles uit de kast halen om belemmeringen weg te halen en nieuwe kansen te bieden, om iedereen in staat te stellen weg te blijven uit materiële en immateriële vormen van armoede en non-participatie. In dat opzicht gaan we verder met het beleid dat we in 2008 hebben ingezet om de positie van huishoudens met een laag inkomen structureel te verbeteren.

De leefbaarheid van de dorpen en de kwaliteit van onze voorzieningen kunnen we alleen in stand houden als we daar ook samen verantwoordelijkheid voor nemen, als iedereen bereid is de schouders er onder zetten en de handen uit de mouwen te steken, vaak in letterlijke zin. Daarom zullen we de samenwerking met de Verenigingen Dorpsbelangen verder uitbouwen. Het motto waarmee dit college vanaf 2006 aan het werk is sluit aan bij de toekomstvisie op het land van Slochteren in 2020. Het begrotingsjaar 2009 gaan we in onder hetzelfde motto: ‘Samen doen, samen verantwoordelijk’.

Hoofdstuk 2: Programma's

Overzicht Programma's

Overzicht programma's en producten

Op basis van de Financiële beheersverordening wordt bij iedere begroting en jaarstukken een overzicht gegeven welke producten uit de productraming onder welke programma's horen. Onderstaand treft u het overzicht aan met de aanwezige programma's met daarbij aangegeven welke producten de afzonderlijke programma's bevatten.
Tot en met 2006 had de gemeente Slochteren elf programma's. Met ingang van de begroting 2007 is dit teruggebracht tot 8.

Omschrijving Programmanaam	Omvat de producten
1. Veiligheid	26. brandweer 27. veiligheid
2. Openbaar onderwijs	14. openbaar onderwijs
3. Onderhoud gemeenschapsvoorzieningen	11. kinderen 13. lokaal onderwijs 22. sport 23. dorpshuizen
4. Maatschappelijke activering	7. opvang nieuwkomers 8. individuele voorzieningen 9. gezondheidszorg 10. jeugd 12. algemene voorzieningen 24. recreatie en toerisme 25. kunst en cultuur 30. informatie en advies 31. leefbaarheid 32. mantelzorg en vrijwilligers 33. financiële ondersteuning
5. Werk en Inkomen	4. inkomen 5. werk 6. economische zaken
6. Beheer openbare ruimte	15. groenbeheer 16. infrastructuur 17. afval 18. riool en openbare hygiëne 19 milieu
7. Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting	20. bouwen en wonen 21. ruimtelijke plannen
8. Lokale lasten en algemene dekkingsmiddelen.	1. bestuursorganen raad 2. bestuursorganen college 3. bevolking 28 .financiering en algemene dekkingsmiddelen. 50. beschikking reserves

Programma 1	Veiligheid
Programmabeschrijving	Veiligheid
Beleidskaders (TRUST)	Toekomstvisie het Land van Slochteren 2020 Regionaal Beheersplan Rampenbestrijding Regionaal Repressief Dekkingsplan Verordening brandweerzorg en Rampenbestrijding Verordening brandveiligheid en hulpverlening Besluit Externe Veiligheid

Wat willen we bereiken?
Een veilige woonomgeving voor mens en dier. De zorg richt zich daarbij vooral op het voorkomen van onveiligheid en onveiligheidsgevoelens.

Wat gaan we ervoor doen?
Prioriteiten 2009

- Het uitrusten van alle eerstelijns brandweervoertuigen met een digitaal veiligheidsinformatiesysteem. Hierin zal noodzakelijke informatie staan die van belang is voor het eerste hulpverleningsvoertuig dat ter plaatse komt bij een incident.
- In gebruik nemen van de nieuwe brandweerkazerne in Slochteren, bij de gemeentewerf
- Voorbereidingen treffen voor de inwerkingtreding van de wet op de veiligheidsregio's.

Wat mag het kosten?						
Lasten	**Rekening 2007**	**Begroting 2008**	**Begroting 2009**	**Begroting 2010**	**Begroting 2011**	**Begroting 2012**
Primaire kosten	771.968	786.679	877.217	877.217	877.217	877.217
Organisatiekosten	244.616	228.789	253.341	253.341	253.341	253.341
Totaal kosten bestaand beleid	1.016.584	1.015.468	1.130.558	1.130.558	1.130.558	1.130.558
Nieuw beleid		3.500	6.000	19.522	47.259	28.023
Totaal lasten programma	**1.016.584**	**1.018.968**	**1.136.558**	**1.150.080**	**1.177.817**	**1.158.581**
Baten	**Rekening 2007**	**Begroting 2008**	**Begroting 2009**	**Begroting 2010**	**Begroting 2011**	**Begroting 2012**
Totaal bestaand beleid	15.544	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Nieuw beleid						
Totaal baten programma	**15.544**	**15.000**	**15.000**	**15.000**	**15.000**	**15.000**
Saldo programma	**1.001.040**	**1.003.968**	**1.121.558**	**1.135.080**	**1.162.817**	**1.143.581**

Toelichting nieuw beleid

- De aanschaf van het digitaal veiligheidssysteem voor de eerstelijns brandweervoertuigen is een eenmalige investering van € 20.000,-. Daarnaast moet voor het onderhoud en de abonnementskosten van dit veiligheidssysteem vanaf 2009 jaarlijks een bedrag worden begroot van € 6.000,-.
- Het product brandweer (budget bluswatervoorziening) moet worden begroot op € 13.000,-, wat een verhoging is van € 4.000,- t.o.v. 2008. Dit heeft te maken met de prijsverhoging van het waterbedrijf voor bluswater en de uitbreiding van het aantal brandkranen in de gemeente in verband met nieuwbouw.

Programma 2	Openbaar onderwijs
Programmabeschrijving	Dit programma beschrijft de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het openbaar primair onderwijs. Omdat de uitvoering met ingang van 1 januari 2008 in handen is van de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Slochteren (OPOS) wordt volstaan met een korte tekst.
Beleidskaders (TRUST)	Statuut Stichting Openbaar Onderwijs Slochteren. Akte bestuursoverdracht openbaar onderwijs.

Wat willen we bereiken?
Het continueren van kwalitatief goed openbaar onderwijs met een goed functionerende Stichting OPOS die de belangen van haar onderwijs op een juiste wijze behartigt.

Wat gaan we ervoor doen?
Prioriteiten 2009

- De raad stelt de begroting 2010 en de jaarrekening 2008 van Stichting OPOS vast.
- Het nakomen van de gemaakte financiële en dienstverleningsafspraken.
- Middels overleg bewaken dat de Stichting haar taak goed uitvoert.

Wat mag het kosten?						
Lasten	**Rekening 2007**	**Begroting 2008**	**Begroting 2009**	**Begroting 2010**	**Begroting 2011**	**Begroting 2012**
Primaire kosten	5.374.847	5.139.175	108.759	108.759	108.759	108.759
Organisatiekosten	77.420	73.649	13.946	13.946	13.946	13.946
Totaal kosten bestaand beleid	5.452.267	5.212.824	122.705	122.705	122.705	122.705
Nieuw beleid						
Totaal lasten programma	**5.452.267**	**5.212.824**	**122.705**	**122.705**	**122.705**	**122.705**
Baten	**Rekening 2007**	**Begroting 2008**	**Begroting 2009**	**Begroting 2010**	**Begroting 2011**	**Begroting 2012**
Totaal bestaand beleid	5.407.100	5.146.906	10.450	10.450	10.450	10.450
Nieuw beleid						
Totaal baten programma	**5.407.100**	**5.146.906**	**10.450**	**10.450**	**10.450**	**10.450**
Saldo programma	**45.167**	**65.918**	**112.255**	**112.255**	**112.255**	**112.255**

Toelichting nieuw beleid

Voor stichting OPOS is een bruidsschat beschikbaar gesteld voor een periode van 5 jaar om jaarlijks het tekort op administratie, beheer en bestuur te kunnen financieren. Te weten: maximaal € 210.000,- in 2008, € 165.000,- in 2009, € 48.000,- in 2010, € 24.000,- in 2011 en € 24.000,- in 2012. Dit met de restrictie dat het in een bepaald jaar op te vragen bedrag door de stichting niet hoger mag zijn dan het exploitatieresultaat van het openbaar onderwijs in het betreffende jaar (op basis van de jaarrekening).

Met stichting OPOS is afgesproken dat zij zowel in 2009 als in 2010 € 10.450,- betalen aan de gemeente Slochteren voor het uitvoeren van het groenonderhoud bij de scholen. OW besteed het groenonderhoud vervolgens uit aan Trio.

Programma 3	Gemeenschapsvoorzieningen
Programmabeschrijving	In dit programma komen de voorzieningen aan de orde die gemeenschappelijk zijn, en derhalve de sociale samenhang in de kernen bevorderen, zoals sport en onderwijs.
Beleidskaders (TRUST)	Toekomstvisie het Land van Slochteren 2020 Wmo beleidsplan 2008-2011 "Meedoen door ontmoeten en verbinden", mei 2008 Slochter visie op voorzieningen in Meerstad Lokaal onderwijsbeleid • Nota leerplicht roept! • Gebiedsprogramma Regio Centraal-Groningen Onderwijshuisvesting • Verordening: 'voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Slochteren'; Kinderopvang • Verordening kinderopvang specifieke doelgroepen. • Subsidieverordening welzijn gemeente Slochteren 2005. Sport • Projectplan BOS-impuls gemeente Slochteren 2007 – 2010; • Dorpshuizen & Verenigingen Dorpsbelangen Bijdrageregeling Verenigingen Dorpsbelangen 2006.

Wat willen we bereiken?
Gemeenschapsvoorzieningen (algemeen) Het op peil houden van het huidige gemeentebrede voorzieningenniveau door middel van een actieve rol van inwoners bij de instandhouding van deze voorzieningen.
Lokaal onderwijs - Invalshoek: kinderen centraal Een uitdagende, rijke en diverse leer- en ontwikkelingsomgeving bieden voor kinderen, waarbinnen alle kinderen / jongeren een startkwalificatie kunnen behalen.
Kinderopvang Kinderen optimale ontwikkelingskansen bieden in een veilige, gezonde en stimulerende omgeving waardoor er voor ouders mogelijkheden ontstaan om zorg en arbeid te combineren.
Sport Een sportieve gemeente door middel van het versterken van het gezond gedrag, een afname van de bewegingsarmoede en het stoppen van de groei van het aantal jeugdigen met overgewicht en verbetering van de afstemming van het sportaanbod op de jeugd.

Dorpshuizen & Verenigingen Dorpsbelangen
Het bevorderen van het meedoen in de samenleving door ontmoeting, middels goed functionerende verenigingen dorpsbelangen.

Gebouwenbeheer
Het in stand houden van veilige en toegankelijke gemeentelijke gebouwen, welke voldoen aan alle wet- en regelgeving.

Wat gaan we ervoor doen?
Prioriteiten 2009

- Als uitwerking van de toekomstvisie het Land van Slochteren 2020 maken we accommodatiebeleid, waarin we aangeven hoe we het niveau van private dorpshuizen, sportaccommodaties en multifunctionele accommodaties gemeentebreed op peil willen houden en hoe we knelpunten gaan oplossen. Samen met de inwoners én met de inzet van onze inwoners gaan we zorgen voor accommodaties die zowel nu als in de toekomstige behoefte kunnen voorzien.

- Aanpassingen aan bestaande schoolgebouwen vanwege onderwijskundige vernieuwingen realiseren (Lokaal Maatwerk). Onderdeel hiervan maken ook uit de haalbaarheidsonderzoeken voor een brede school in Slochteren en Siddeburen, waarbij uiteraard ook aandacht zal worden besteed aan kinderopvangvoorzieningen.

- Beherende organisaties van private welzijnsaccommodaties met een gelimiteerde gemeentelijke cofinanciering in staat stellen andere fondsen aan te spreken.

- Het opstellen en invoeren van beleid op toezicht en handhaving kinderopvang.

- Ontwikkeling brede school in Meeroevers Meerstad, zodat deze gerealiseerd is gelijktijdig met de oplevering van de eerste woningen. Tevens uitwerken brede school visie en opstellen beheervisie.

- Verder gaan met het sluitend maken van de registratie van voortijdig schoolverlaten door het structureel inbedden van het project schoolfirst (sluitende aanpak voortijdig schoolverlaten).

- Een inhaalslag plegen op de aanschaf van veilig gymnastiekmateriaal.

- De in 2006 en 2007 gemaakte afspraken met de verenigingen dorpsbelangen worden gecontinueerd en waar mogelijk verder geïntensiveerd, rekening houdend met de eigen identiteit van elk dorp en de daarbij behorende verenigingen.

Wat mag het kosten?						
Lasten	**Rekening 2007**	**Begroting 2008**	**Begroting 2009**	**Begroting 2010**	**Begroting 2011**	**Begroting 2012**
Primaire kosten	2.401.712	2.872.345	2.535.639	2.535.639	2.535.639	2.535.639
Organisatiekosten	1.242.541	602.196	985.616	985.616	985.616	985.616
Totaal kosten bestaand beleid	3.644.253	3.474.541	3.521.255	3.521.255	3.521.255	3.521.255
Nieuw beleid		19.485	205.190	286.536	350.445	406.345
Totaal lasten programma	**3.644.253**	**3.494.026**	**3.726.445**	**3.807.791**	**3.871.700**	**3.927.600**
Baten	**Rekening 2007**	**Begroting 2008**	**Begroting 2009**	**Begroting 2010**	**Begroting 2011**	**Begroting 2012**
Totaal bestaand beleid	809.508	773.926	716.399	716.399	716.399	716.399
Nieuw beleid			200.000	200.000	0	0
Totaal baten programma	**809.508**	**773.926**	**916.399**	**916.399**	**716.399**	**716.399**
Saldo programma	**2.834.745**	**2.720.100**	**2.810.046**	**2.891.392**	**3.155.301**	**3.211.201**

Toelichting nieuw beleid

- Voor de uitvoering van het nieuwe accommodatiebeleid wordt vanaf 2009 jaarlijks € 100.000 begroot. Dit bedrag wordt ingezet voor de dekking van kapitaallasten waardoor onze investeringsimpuls in totaal circa € 1.000.000 bedraagt.
- De begrotingspost voor gymnastiekmaterialen wordt in 2009 verhoogd met € 33.255 en in de jaren daarna met € 17.000.
- Om de minimumkwaliteit van de sportvelden te waarborgen is een extra budget noodzakelijk van € 7.000 per jaar. Periodieke renovatie van de hoofdvelden in Siddeburen en Froombosch vergen een eenmalige investering van € 15.000 per veld (in 2009 en 2010)

Programma 4	Maatschappelijke activering
Programmabeschrijving	Met dit programma willen we de zelfredzaamheid en participatie van burgers bevorderen zodat alle inwoners kunnen meedoen aan het maatschappelijk leven.
Beleidskaders (TRUST)	• Toekomstvisie het land van Slochteren 2020 • Beleidsplan Wmo 2008-2011 "Meedoen door ontmoeten en verbinden", mei 2008 • Verordening individuele voorzieningen maatschappelijke ondersteuning • Verstrekkingenboek en financieel besluit maatschappelijke ondersteuning • Bijdrageregeling Vereniging Dorpsbelangen 2006 • Gemeentelijk bibliotheekbeleid • Beleid en verordening Wet Inburgering

Wat willen we bereiken?
Algemeen Dat alle inwoners van onze gemeente (jong en oud) volwaardig kunnen meedoen in de lokale samenleving. De inwoners zijn daarbij zelf verantwoordelijk om, al dan niet met behulp van een sociaal netwerk (dat ontstaat door ontmoeting) in de eigen ondersteuningsbehoefte te voorzien.
Jeugd - Jeugd in beeld! Komen tot een sluitende aanpak rondom de jeugd.
Algemene voorzieningen Stimuleren van meer zelfredzaamheid.
Individuele voorzieningen Het behouden en bevorderen van zelfredzaamheid en deelname aan het maatschappelijk verkeer van mensen met een beperking of chronisch psychisch of psychosociaal probleem.
Gezondheidszorg/OGGZ Het beschermen en bevorderen van de lichamelijke en geestelijke gezondheid van onze inwoners.
Informatie en advies De informatievoorziening over Wonen Welzijn en Zorg voor inwoners zo overzichtelijk en laagdrempelig mogelijk houden.
Mantelzorg en vrijwilligers Een volwaardige (infrastructuur voor) mantelzorgondersteuning voor diegenen die dat nodig hebben, meer vrijwilligers in de zorg en bestaande vrijwilligers behouden en ondersteunen.
Opvang nieuwkomers Realisatie van onze taakstelling statushouders.
Recreatie en toerisme Het positioneren en versterken van Slochteren om de unieke culturele kwaliteiten die de gemeente heeft uit te dragen.
Kunst en cultuur Het stimuleren van actieve kunst – en cultuurparticipatie, ook door jongeren.

Wat gaan we ervoor doen?
Prioriteiten 2009

- We geven uitvoering aan de activiteiten in het in juni 2008 vastgestelde uitvoeringsplan Wmo 2008-2011. Belangrijkste activiteiten hierin zijn:
  - initiatieven vanuit de samenleving stimuleren middels een stimuleringsbudget Wmo.
  - ondersteuning van vrijwilligers vormgeven door een vrijwilligersnetwerk te realiseren.
  - mantelzorgondersteuning verder ontwikkelen, onder meer door inzet van vrijwilligers voor respijtzorg.
  - verder optimaliseren van de afstemming binnen het OGGZ-netwerk.
  - Opstellen van een uitvoeringsplan lokaal gezondheidsbeleid en uitvoering geven aan de actiepunten.

  De voortgang van de acties willen we monitoren met een klanttevredenheidsonderzoek en waar wenselijk andere benchmarks. De Wmo-raad heeft een actieve rol in het monitoren van de voortgang van de uitvoering van het beleidsplan.

- We geven het centrum jeugd en gezin samen met partners in de jeugd(zorg)keten gestalte, waarbij we de bestaande structuur verder uitbouwen.

- We gaan de digitale dienstverlening van het loket Welzijn en Zorg uitbreiden.

- Met ingang van 1 januari 2009 moet, conform landelijk beleid, in het kader van de Wmo uitvoering worden gegeven aan ondersteunende begeleiding op psychosociale grondslag.

- We gaan structureel uitvoering geven aan de sluitende aanpak van voortijdig schoolverlaters.

- Het sluiten van een convenant met de horeca in de gemeente Slochteren om te komen tot een terugdringing van een het alcoholgebruik, met name onder jongeren.

- Aanbieden van gecombineerde inburgeringstrajecten gericht op participatie en reïntegratie, eventueel met gebruikmaking van het Persoonsgebonden Inburgerings Budget (PIB).

- Om het kleinschalig plattelandstoerisme te faciliteren investeren we in de kwaliteit (aanschaf en onderhoud) van onze eigen bewegwijzering.

- Implementeren van de cultuurnota in samenwerking met de Culturele Commissie, Fraeylemaborg, bibliotheekcluster ‘De Meren’ en andere relevante culturele actoren binnen de gemeente. In het nieuwe cultuurbeleid zullen we ook aandacht besteden aan algemene muzische vorming en het instellen van een creafonds.

- Samen met Biblionet Groningen de vernieuwingsagenda van bibliotheekcluster ‘De Meren’ gestalte geven, onder andere door het maken van budget- en prestatieafspraken met de bibliotheekorganisaties.

- Via een programma met aansprekende evenementen op lokaal, regionaal en landelijk niveau vieren we het feit dat 50 jaar geleden in Kolham voor het eerst aardgas in Nederland werd aangeboord.

Wat mag het kosten?						
Lasten	**Rekening 2007**	**Begroting 2008**	**Begroting 2009**	**Begroting 2010**	**Begroting 2011**	**Begroting 2012**
Primaire kosten	2.883.623	3.174.116	3.058.157	3.058.157	3.058.157	3.058.157
Organisatiekosten	1.311.735	1.069.030	1.396.920	1.396.920	1.396.920	1.396.920
Totaal kosten bestaand beleid	4.195.358	4.243.146	4.455.077	4.455.077	4.455.077	4.455.077
Nieuw beleid		10.000	273.000	288.000	363.000	364.838
Totaal lasten programma	**4.195.358**	**4.253.146**	**4.728.077**	**4.743.077**	**4.818.077**	**4.819.915**
Baten	**Rekening 2007**	**Begroting 2008**	**Begroting 2009**	**Begroting 2010**	**Begroting 2011**	**Begroting 2012**
Totaal bestaand beleid	547.852	642.995	611.139	611.139	611.139	611.139
Nieuw beleid						
Totaal baten programma	**547.852**	**642.995**	**611.139**	**611.139**	**611.139**	**611.139**
Saldo programma	**3.647.506**	**3.610.151**	**4.116.938**	**4.131.938**	**4.206.938**	**4.208.776**

Toelichting nieuw beleid

- Het budget voor ondersteunende begeleiding op psychosociale grondslag voor ontregelde gezinnen is nog onbekend. Deels zal het gaan om individuele verstrekkingen waarvan de kosten rechtstreeks ten laste komen van de gemeente Slochteren. Een ander deel zal onder algemene voorzieningen vallen waarvoor Groningen de centrumgemeente is.
- Het product jeugd (budget jeugd en jongerenwerk) wordt verhoogd met € 60.000,- om uitvoering te kunnen geven aan de activiteiten en speerpunten die voortkomen uit het integraal jeugdbeleid.
- Het budget voor individuele voorzieningen wordt verhoogd met € 75.000,-. De verhoging is enerzijds nodig door groei van de kosten voor hulp in de huishouding in verband met vergrijzing. Anderzijds is nog onduidelijk hoe de nieuwe beleidsmaatregelen van het ministerie m.b.t. de inzet van alfahulpen gaat uitpakken.
- T.b.v. de uitvoering van Wmo beleidsplan (uitvoeringsplan) is voor 2009 € 78.000,- opgenomen in de begroting.
- Eenmalige bijdrage van de gemeente Slochteren van € 50.000,- t.b.v. 50 jaar gas.
- In voorgaande jaren is voor de jaarlijkse bijdrage aan de VVV het niveau van 2003 aangehouden. Vanaf 2009 wordt de bijdrage van € 0,75 per inwoner geactualiseerd.
- Met de cultuurnota wordt een impuls gegeven aan het culturele leven van de gemeente. Dit brengt een verhoogde behoefte aan middelen voor cultuur met zich mee. Het product Kunst en cultuur wordt derhalve vanaf 2009 structureel verhoogd met € 10.000. Als gevolg van de keuzes in de nog op te stellen cultuurnota zijn wellicht extra financiële middelen noodzakelijk. Dit zullen we vertalen in de eerste Bestuursrapportage over 2009.
- Het archeologiebeleid is sinds medio 2007 in het gemeentelijke domein terechtgekomen. De kosten voor een archeologische waardenkaart en een archeologisch toetsingskader worden doorberekend naar de exploitaties van de projecten waarvoor dit toetsingskader noodzakelijk is. Derhalve begroten we hiervoor geen budget.

Programma 5	Werk en Inkomen
Programmabeschrijving	Het programma richt zich op werk dat wordt gezien als het beste instrument om armoede te voorkomen en mogelijkheden te creëren om te kunnen voorzien in een zelfstandige bestaansvoorziening
Beleidskaders (TRUST)	• Toekomstvisie het Land van Slochteren 2020 • Reïntegratieverordening • Reïntegratiebeleid • Beleidsstuk "sluitende aanpak" • Toeslagenverordening • Handhavingsbeleidsplan • Debiteurenbeleidsplan • Bijzondere bijstandsbeleid • Afstemmingsverordening • Handhavingsverordening • Marsroute Werk en Inkomen • Economisch beleid (naam…)

Wat willen we bereiken?
Dat mensen meedoen aan de samenleving, of het nu gaat om netwerken, verenigingen, organisaties of werk en buurt, en daardoor niet in een sociaal isolement terechtkomen.
Situaties voorkomen en uitbannen waarin sprake is van armoede en sociale uitsluiting.
Het terugdringen van de wachtlijst van WSW-geïndiceerden voor werk bij de sociale werkvoorziening en de verdere opzet en vergroting van de cliëntparticipatie in de sociale werkvoorziening.
Behoud en waar mogelijk uitbreiding van de werkgelegenheid (kleinschalige bedrijven en woon-werk-combinaties).

Wat gaan we ervoor doen?
Prioriteiten 2009

- De ontwikkeling van participatiebeleid voor diverse doelgroepen, op basis van de effecten van de in 2008 genomen maatregelen voor mensen met lage inkomens.

- Het gevraagd en ongevraagd verstrekken van alle relevante informatie aan de doelgroep over de mogelijkheden en regelingen voor mensen met lage inkomens.

- Verder vormgeving en vastlegging van onze samenwerking met de gemeente Hoogezand-Sappemeer. Op beleidsniveau (strategisch) behoudt de gemeente haar autonomie. Ter wille van de uitvoering zal waar mogelijk afstemming zijn tussen beide gemeenten.

- In de afgelopen jaren zijn veel klanten met een korte afstand tot de arbeidsmarkt uit de bijstand uitgestroomd. In 2009 gaan wij veel energie en aandacht richten op klanten met een lange afstand tot de arbeidsmarkt.

- Door gerichte ketensamenwerking willen we voorkomen dat minder mensen van de WW doorstromen naar de WWB. Directe actie samen met de klant is daarvoor noodzakelijk.

- De eerdergenoemde samenwerking en ketengerichtheid resulteren per 1 april 2009 in de vorming van een Bedrijfsverzamelgebouw. Concreet bestaat per uiterlijk die datum een formele samenwerkingsvorm.

- We gaan de werkgeversbenadering, samen met de gemeente Hoogezand-Sappemeer, intensiveren.

- In 2009 voeren we de planologische procedure voor het creëren van uitbreidingmogelijkheden van het bedrijventerrein Kalverkampen

- Als partner in de gemeenschappelijke regeling Bedrijvenpark Rengers participeert Slochteren in de ontwikkeling van deze locatie. Onze aandacht zal in 2009 met name zijn gericht op het bouwrijp maken van fase 4 en uitgifte van de eerste kavels.

Wat mag het kosten?						
Lasten	**Rekening 2007**	**Begroting 2008**	**Begroting 2009**	**Begroting 2010**	**Begroting 2011**	**Begroting 2012**
Primaire kosten	3.384.096	3.291.045	5.274.530	5.274.530	5.274.530	5.274.530
Organisatiekosten	989.825	992.819	891.611	891.611	891.611	891.611
Totaal kosten bestaand beleid	4.373.921	4.283.864	6.166.141	6.166.141	6.166.141	6.166.141
Nieuw beleid			50.000	50.000		
Totaal lasten programma	**4.373.921**	**4.283.864**	**6.216.141**	**6.216.141**	**6.166.141**	**6.166.141**
Baten	**Rekening 2007**	**Begroting 2008**	**Begroting 2009**	**Begroting 2010**	**Begroting 2011**	**Begroting 2012**
Totaal bestaand beleid	2.905.303	2.868.494	4.824.794	4.824.794	4.824.794	4.824.794
Nieuw beleid		250.000	250.000	225.000	125.000	100.000
Totaal baten programma	**2.905.303**	**3.118.494**	**5.074.794**	**5.049.794**	**4.949.794**	**4.924.794**
Saldo programma	**1.468.618**	**1.165.370**	**1.141.347**	**1.166.347**	**1.216.347**	**1.241.347**

Toelichting nieuw beleid
Zowel in 2009 als in 2010 wordt € 50.000,- per jaar extra beschikbaar gesteld voor intensivering van het minimabeleid. Hiervoor wordt het nog niet bestemde deel van de reserve sociale vernieuwing gebruikt.

Programma 6	Beheer openbare ruimte
Programmabeschrijving	Het programma richt zich op het beheer van de openbare ruimte ten einde zorg te dragen voor een prettige, veilige, natuurrijke en gezonde leefomgeving.
Beleidskaders (TRUST)	• Toekomstvisie het Land van Slochteren 2020 • Landschap- en groenvisie (2001) • Gemeentelijk verkeer- en vervoersplan • Convenant Duurzaam Veilig • Beleidsplan Duurzaam Veilig tweede fase. • Beleidsplan openbare verlichting • Gemeentelijk rioleringsplan. (GRP) • Watervisie • Waterplan

Wat willen we bereiken?
Groenbeheer Een groene, ecologische en natuurrijke gemeente.
Infrastructuur Een bereikbare en verkeersveilige gemeente met een kwalitatief gemiddeld wegennet. Daarbij in acht genomen het comfort, de duurzaamheid en het aanzien van de weg. Uitgangspunt is basisniveau " R" (=gemiddeld niveau van kwaliteit) volgens de CROW-systematiek.
Afval Gescheiden inzameling en afvoeren van het huishoudelijk afval en het bestrijden van ongedierte voor een schone en gezonde leefomgeving.
Riool en openbare hygiëne Het opvangen en afvoeren van het afval –en hemelwater voor een schone en gezonde leefomgeving. In het verlengde hiervan het waarborgen van de waterkwaliteit en het beperken van de wateroverlast als gevolg van toenemende neerslag de komende jaren.
Milieu Een goede en duurzame ontwikkeling van de gemeente Slochteren. Het verhogen van de kwaliteit van de leefomgeving met aandacht voor het milieu, water, energie, bodem, bedrijfsmatige activiteiten en veiligheid.

Wat gaan we ervoor doen?
Prioriteiten 2009

- Verdere praktische uitvoering geven aan de ambities op het gebied van duurzaamheid en milieu. Hieraan actief verdere bekendheid geven om te bevorderen dat zowel burgers, bedrijven en instellingen ons voorbeeld doen volgen.

- Om te kunnen voldoen aan het geldende wetskader van de Flora en Faunawet wordt geïnvesteerd in een plan van aanpak en in een inventarisatie van planten- en diersoorten welke in de gemeente of regio voorkomen.

- In ecologisch beheerde groengebieden wordt onkruidgroei op halfverhardingen niet meer chemische bestreden. Er wordt gebruik gemaakt van alternatieve milieuvriendelijker methoden.

- In het Waterplan is aangegeven dat het relatief schone hemelwater afgekoppeld wordt en er hiervoor waterbergingen rond de dorpskernen worden ingericht, waarbij tevens gezocht wordt naar mogelijkheden van medegebruik, zoals openbaargroen, ecologie en natuurlijke speelplaatsen. Het voornemen is om in 2009 in Siddeburen een waterberging in het Noorderwold te creëren.

- Verschillende buitenwegen zijn aangeplant met populieren. Gezien de leeftijd is er sprake van toenemende risico's, veroorzaakt door deze bomen, langs de openbare weg. In 2009 zullen de populieren aan de Oostwoldjerweg in Siddeburen gekapt worden en zal er een gedeeltelijke herplant plaats vinden.

- Met het beleidsplan wegen wordt, na vaststelling eind 2008, in 2009 een begin gemaakt met de uitvoering.

- Realisatie van het fietspad Meenteweg waarvoor subsidie wordt ontvangen.

- In het kader van de verkeersveiligheid bij scholen wordt verder uitvoering gegeven aan het treffen van verkeersmaatregelen in de vorm van plaatsing "Julie Meubilair".

- Middels het gesubsidieerde impulsprogramma Zwerfafval wordt de huidige aanpak van zwerfafval geïnventariseerd en geoptimaliseerd.

- Het uitvoering geven aan het Gemeentelijk Rioleringsplan. Dit betekent het beheren, onderhouden, vervangen en aanleggen van riolering en rioleringsobjecten.

- De telemetrie breiden we uit waarbij we ook overstortingen kunnen registeren.

- We komen met maatregelen om de overstort te verminderen. Eén van de maatregelen is het gescheiden afvoeren van hemelwater naar het oppervlaktewater.

Wat mag het kosten?						
Lasten	**Rekening 2007**	**Begroting 2008**	**Begroting 2009**	**Begroting 2010**	**Begroting 2011**	**Begroting 2012**
Primaire kosten	3.531.705	3.785.430	3.949.406	3.949.406	3.949.406	3.949.406
Organisatiekosten	2.277.002	2.819.024	3.044.569	3.044.569	3.044.569	3.044.569
Totaal kosten bestaand beleid	5.808.707	6.604.454	6.993.975	6.993.975	6.993.975	6.993.975
Nieuw beleid		146.000	397.818	508.373	671.619	566.797
Totaal lasten programma	**5.808.707**	**6.750.454**	**7.391.793**	**7.502.348**	**7.665.594**	**7.560.772**
Baten	**Rekening 2007**	**Begroting 2008**	**Begroting 2009**	**Begroting 2010**	**Begroting 2011**	**Begroting 2012**
Totaal bestaand beleid	3.020.397	2.927.641	3.075.277	3.075.277	3.075.277	3.075.277
Nieuw beleid			166.983	245.281	335.965	346.039
Totaal baten programma	**3.020.397**	**2.927.641**	**3.242.260**	**3.320.558**	**3.411.242**	**3.421.316**
Saldo programma	**2.788.310**	**3.822.813**	**4.149.533**	**4.181.790**	**4.254.352**	**4.139.456**

Toelichting nieuw beleid
• Regenwaterstructuur wettelijk € 330.000 • Riool GRP totaal € 102.816 • Herinrichting Midden-Groningen € 72.200

Programma 7	Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting
Programmabeschrijving	Het programma omvat: • de ruimtelijke ordening van het grondgebied • het beleid en de uitvoering op het gebied van bouwen en wonen • het in stand houden en optimaliseren van de woningvoorraad van de gemeente Slochteren
Beleidskaders (TRUST)	• Toekomstvisie het Land van Slochteren 2020 • Bestemmingsplannen • Bouwverordening • Woonplan • Welstandsnota • Bouwbeleidsplan "Bouwen aan kwaliteit" • Handhavingsbeleid • Masterplan Meerstad • Regiovisie Groningen-Assen 2030 • Herinrichting Midden-Groningen • Ruimtelijke Visie Slochteren (kern) • Planologische Visie Harkstede • Gebiedsvisie Steendam-Schildmeer

Wat willen we bereiken?
Een hoge kwaliteit van de leefomgeving draagt bij aan de leefbaarheid en is ook vanuit het oogpunt van duurzaamheid en als cultureel erfgoed van belang. Ruimtelijke kwaliteit heeft bovendien een economische waarde. We streven daarom naar een veilig, verzorgd en goed ingericht landschap, met een duurzaam behoud van de ruimtelijke kernkarakteristieken van de verschillende landschapstypen binnen het land van Slochteren.
Nadrukkelijk hebben we oog voor de balans tussen de ruimtelijke kwaliteit enerzijds en ontwikkeling van ruimtelijke opgaven en het verlenen van medewerking aan initiatieven anderzijds. In het ene geval betekent dat meer gemeentelijke regie daar waar het nodig is (beschermd dorpsgezicht), en het geven van meer ruimte waar het kan (buitengebied).
In geactualiseerde en gedigitaliseerde bestemmingsplannen bieden we inwoners in de toekomst meer ruimte voor woongebonden bouwwerken en annexe activiteiten. Wij zorgen er voor dat op 1 juli 2013 geen enkel bestemmingsplan ouder dan 10 jaar is.
Omwille van de kwaliteitsverbetering van de leefomgeving, gaan we – samen met onze partners - door met het opknappen en aantrekkelijk maken van verouderde buurten en straten.
Een klantgerichte vergunningverlening op het gebied van bouwen, wonen, ruimte, milieu en natuur d.m.v. een integrale benadering en afweging van aanvragen, het op elkaar afstemmen van procedures en zo mogelijk de procedures sneller en eenvoudiger te laten verlopen.

Wat gaan we ervoor doen?
Prioriteiten 2009

- Zorgen voor en goede invoering van de nieuwe Wro, vaststellen van het benodigde instrumentarium

- Vaststellen van een nota grondbeleid als gevolg van het van kracht worden van de Grondexploitatiewet

- Afronden van nieuw RO-beleid, op terreinen zoals mest, vrijkomende agrarische gebouwen, mantelzorg, kamperen en agrarische bedrijvigheid.

- Actualiseren van bestemmingsplannen, te weten:
  - kleine kernen (Tjuchum, Overschild, etc)
  - Harkstede-Scharmer (opstart)
  - Buitengebied (opstart)

- Opstellen woonplan waarbij oog is voor bevordering van duurzaamheid.

- Uitvoeren plan van aanpak WABO

- Actualiseren van de welstandsnota, noodzakelijk bij de invoering van de WABO om eenvoudige vergunningen sneller te kunnen verlenen.

- Opstellen van grondbeleid, waarbij we een koppeling maken met beheer van gemeentelijk vastgoed.

- Onderzoeken of er aanvullende instrumenten mogelijk zijn die het met name starters op de woningmarkt gemakkelijker maken om hun eerste eigen woning te financieren.

Wat mag het kosten?						
Lasten	**Rekening 2007**	**Begroting 2008**	**Begroting 2009**	**Begroting 2010**	**Begroting 2011**	**Begroting 2012**
Primaire kosten	708.645	614.604	753.085	753.085	753.085	753.085
Organisatiekosten	1.349.177	1.308.536	1.825.885	1.825.885	1.825.885	1.825.885
Totaal kosten bestaand beleid	2.057.822	1.923.140	2.578.970	2.578.970	2.578.970	2.578.970
Nieuw beleid		275.000	20.000	20.000	20.000	
Totaal lasten programma	**2.057.822**	**2.198.140**	**2.598.970**	**2.598.970**	**2.598.970**	**2.578.970**
Baten	**Rekening 2007**	**Begroting 2008**	**Begroting 2009**	**Begroting 2010**	**Begroting 2011**	**Begroting 2012**
Totaal bestaand beleid	1.545.194	703.664	704.875	704.875	704.875	704.875
Nieuw beleid			125.000	125.000	125.000	125.000
Totaal baten programma	**1.545.194**	**703.664**	**829.875**	**829.875**	**829.875**	**829.875**
Saldo programma	**512.628**	**1.494.476**	**1.769.095**	**1.769.095**	**1.769.095**	**1.749.095**

Toelichting nieuw beleid

- Voor de realisatie van gladde beheersplannen is € 20.000 begroot
- De ontvangsten van de provincie inzake het Besluit locatiegebonden subsidies ramen we op € 125.000 per jaar

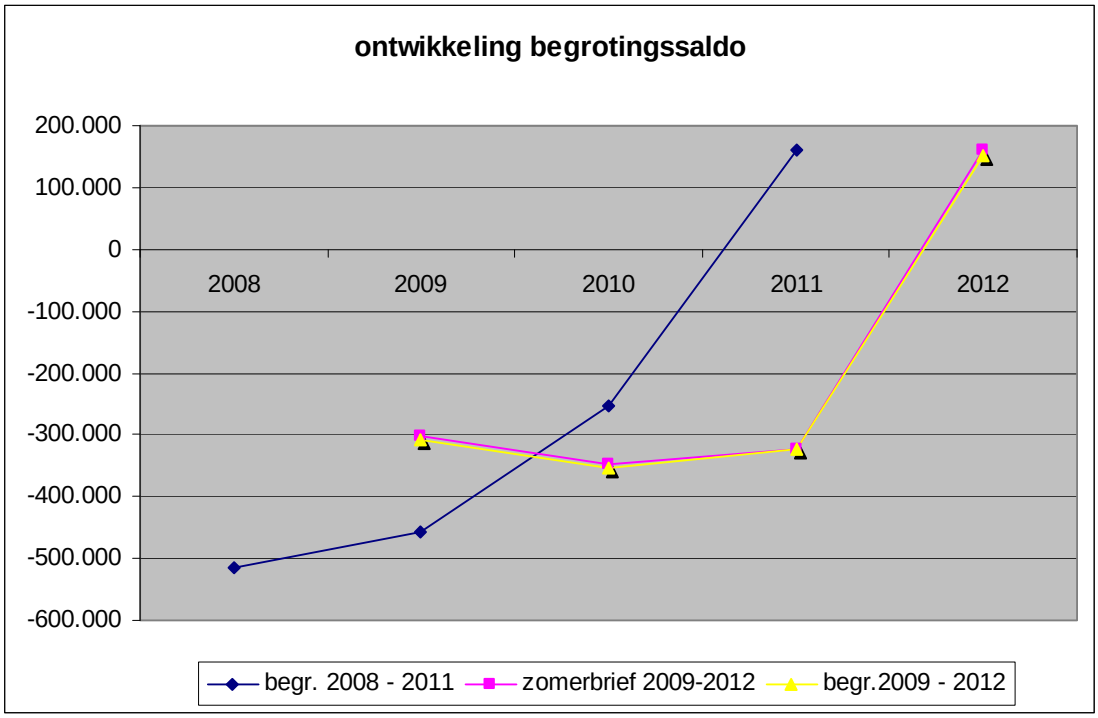
Programma 8	Lokale lasten en algemene dekkingsmiddelen
Programmabeschrijving	Binnen dit programma worden de inkomsten verantwoord van o.a. de algemene uitkering uit het gemeentefonds, de onroerend zaak belasting en de onttrekkingen van middelen uit de reserves.
Beleidskaders (TRUST)	• Meicirculaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken. • Beleidskader voor het financieel toezicht op gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in de provincie Groningen • Verordening voor de heffing en invordering van de onroerende-zaakbelasting 2009 • Verordening gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens.

Wat willen we bereiken?

- Een structureel sluitende meerjarenbegroting.
- Een aanvaardbaar niveau van de lokale lasten.
- Maximaal gebruik maken van externe financiële middelen, waarbij het streven is de verwerving van additionele middelen op het niveau van de afgelopen periode te houden; vanaf 2006 is een extra geldstroom van €2,5 miljoen gegenereerd.

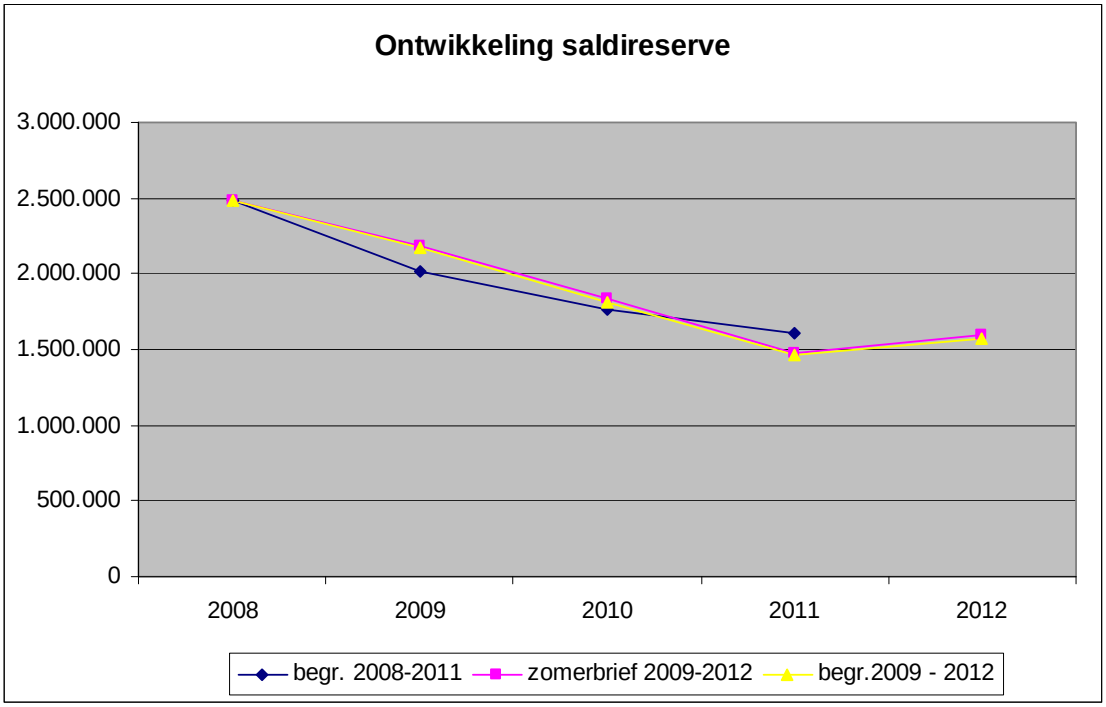
Wat gaan we ervoor doen?
Prioriteiten 2009

- Streven naar meerjarig evenwicht in de begrotingspositie van de gemeente Slochteren en voldoen aan de termijnen voor inzending voor begroting en jaarrekening zodat er sprake zal zijn van een terughoudend (repressief) begrotingstoezicht door de Provincie.
- Een sluitende begroting wordt bewerkstelligd door een beschikking over de saldireserve. In de grafiek hieronder is de ontwikkeling meerjarig weergegeven van het begrotingssaldo en de ontwikkeling van de saldireserve

De uitkomsten van de begroting 2009 liggen in de lijn van de zomerbrief 2009.

De beschikkingen over de saldireserve op basis van de begroting 2009 liggen in de lijn van de zomerbrief 2009.

Om maximaal gebruik te maken van ter beschikking komende externe financieringsstromen is het noodzakelijk flexibel om te gaan met de fasering en prioritering van investeringen. Op het moment dat er substantiële additionele geldstromen als cofinanciering beschikbaar zijn moet ook de gemeentelijke bijdrage worden vrijgemaakt. Dit kan afwijkingen geven ten opzichte van de jaarschijven in de meerjarenbegroting maar heeft per saldo een sterk positief effect op onze reserveposities.

Wat mag het kosten?						
Lasten	**Rekening 2007**	**Begroting 2008**	**Begroting 2009**	**Begroting 2010**	**Begroting 2011**	**Begroting 2012**
Primaire kosten	4.175.229	2.449.320	2.224.868	2.224.868	2.224.868	2.224.868
Organisatiekosten	1.458.554	1.286.047	1.887.890	1.887.890	1.887.890	1.887.890
Totaal kosten bestaand beleid	5.633.783	3.735.367	4.112.758	4.112.758	4.112.758	4.112.758
Nieuw beleid						
- programma 8		175.000	25.000	0	0	0
- kostenplaatsen		803.500	352.500	383.962	447.076	530.474
Totaal lasten programma	**5.633.783**	**4.713.867**	**4.490.258**	**4.496.720**	**4.559.834**	**4.643.232**
Baten	**Rekening 2007**	**Begroting 2008**	**Begroting 2009**	**Begroting 2010**	**Begroting 2011**	**Begroting 2012**
Totaal bestaand beleid	18.740.882	17.819.336	18.831.697	18.831.697	18.831.697	18.831.697
Nieuw beleid		90.000	175.000	645.000	1.245.000	1.770.000
Totaal baten programma	**18.740.882**	**17.909.336**	**19.006.697**	**19.476.697**	**20.076.697**	**20.601.697**
Saldo programma	**13.107.099**	**13.195.469**	**14.516.439**	**14.979.977**	**15.516.863**	**15.958.465**

Toelichting nieuw beleid
In 2008 zal de WOZ-administratie uitgroeien tot een basisregistratie. Onderdeel hiervan is dat een WOZ-kaart opgebouwd dient te worden. Ook dient er een koppeling tussen de kaart en de WOZ-administratie te worden gelegd. De kosten hiervan bedragen € 25.000 in 2009. De overige uitgaven met betrekking tot de kostenplaatsen hebben betrekking op met name automatisering. De inkomsten hebben betrekking op de toename van onder andere de OZB en de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Hoofdstuk 3: Paragrafen

Paragraaf 1	Weerstandsvermogen
Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)	In artikel 11 van dit besluit is over het weerstandsvermogen het volgende bepaald: Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen: a. De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken; b. Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen bevat ten minste: a. Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit; b. Een inventarisatie van de risico's; c. Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.
Inleiding	Het doel van deze paragraaf is het stimuleren van de bewustwording teneinde op een verantwoorde manier om te gaan met risico's. In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van risico's die de gemeente loopt, de eventuele financiële consequenties en de beschikbare middelen en mogelijkheden waarover beschikt kan worden om risico's te kunnen opvangen. Om risico's te kunnen identificeren en te beoordelen is het noodzakelijk dat er invulling wordt gegeven aan risicomanagement. Risicomanagement is het sturen op risico's om de risicokosten te kunnen minimaliseren. Daarom is het van belang om een methode te kiezen die in de praktijk voldoet en past bij de gemeente Slochteren. Er zijn inmiddels stappen gezet, namelijk de risico's, voor zover mogelijk te kwantificeren in de BVR (BedrijfsVoeringsRapportages). In de BVR worden mogelijke financiële en juridische risico's door het management in beeld gebracht. Op deze manier wordt het bewustwordingsproces in de totale gemeentelijke organisatie vergroot.
Weerstands-vermogen	De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Dit is van belang wanneer zich tegenvallers voordoen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen. Weerstandsvermogen ┬ Weerstandscapaciteit └ Risico's Het weerstandsvermogen kan worden gedefinieerd als het vermogen van de gemeente om financiële risico's op te vangen teneinde zijn taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de toekomstige begrotingsjaren. Risico's mogen geen belemmering vormen voor de uitvoering van de begroting nu en in de nabije toekomst.
Weerstands-capaciteit	De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover beschikt kan worden om niet begrote kosten te kunnen dekken. Bij het bepalen van de weerstandscapaciteit wordt niet alleen gekeken naar de omvang van de saldireserve maar ook naar: – de aanwezigheid van stille reserves – de aanwezige bestemmingsreserves, of die nog eenvoudig een andere bestemming kunnen krijgen – de belastingtarieven, of die in de toekomst nog verhoogd kunnen worden – de begrotingspost Onvoorzien Er wordt zowel bij het opstellen van de jaarrekening als de begroting gekeken in hoeverre het weerstandsvermogen aansluit bij de weerstandscapaciteit.

Saldireserve

De saldireserve is wel de belangrijkste buffer voor het kunnen opvangen van tekorten. Zowel de toekomstige verliezen op de reguliere begroting als de niet-begrote tegenvallers (risico's) komen in eerste instantie ten laste van de saldireserve. De omvang van de saldireserve dient minimaal toereikend te zijn om toekomstige begrotingstekorten op te kunnen vangen. De begroting 2009 tot en met 2011 sluiten met een tekort. Dit heeft tot gevolg dat er de komende jaren beslag wordt gelegd op de saldireserve. De omvang van de saldireserve voor 2009 bedraagt € 1,9 mln.

Jaarlijks wordt de bespaarde rente op de saldireserve (4%) toegevoegd aan de exploitatie. Door een daling van de saldireserve daalt ook de renteopbrengst. Om begrotingstekorten voor de jaren 2009 tot en met 2011 op te vangen door een beschikking over de saldireserve wordt er minder renteopbrengst naar de exploitatie geboekt.

Stille reserves

Een voorbeeld van een stille reserve is het verschil tussen actuele waarde en boekwaarde van een actief. Denk hierbij bijvoorbeeld aan aandelen (Essent, BNG). De gemeente Slochteren heeft deze aandelen, volgens de voorschriften, tegen de aankoopwaarde op de balans staan. De actuele waarde ligt veelal hoger. Het verschil wordt stille reserve genoemd. In de praktijk kunnen deze aandelen niet of beperkt verhandeld worden.
Stille reserves zijn ook activa die tegen nul zijn gewaardeerd en direct verkoopbaar zijn. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan gebouwen en gronden.

Onbenutte belastingcapaciteit

Met ingang van 2008 is het maximale toegestane tarief voor ozb losgelaten. Dit kan betekenen dat er ruimte is om de inkomsten te verhogen. 1% ozb stijging betekent voor de gemeente Slochteren ca. € 25.000

Begrotingspost onvoorzien

Op basis van de gemeentewet is de gemeente verplicht een bedrag voor onvoorziene uitgaven op te nemen in de begroting. Het is bedoeld om incidentele tegenvallers op te vangen. Het beleid van de gemeente is per inwoner € 2,- voor "onvoorzien" beschikbaar te hebben. Afgerond is dit € 31.000.

Omvang weerstandscapaciteit

Hiervoor zijn afzonderlijk de middelen benoemd waarover de gemeente kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. In onderstaande tabel is samengevat weergegeven de totale omvang van de weerstandscapaciteit.

Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)
Saldireserve	1.961
Stille reserves	p.m.
Onbenutte belastingcapaciteit	p.m.
Begrotingspost onvoorzien	31
Totale weerstandscapaciteit	**1.992**

In totaal heeft de gemeente Slochteren bijna € 2 miljoen aan weerstandscapaciteit om tegenvallers op te vangen.

Risico's

INVENTARISATIE RISICO'S

Om inzicht te krijgen in de risico's dient de vraag te worden gesteld: Wat kan er mis gaan? Dit is heel breed en gaat het om risico's van hoog tot laag in de gemeente . Bij het opstellen van de begroting wordt inzichtelijk gemaakt welke risico's de gemeente Slochteren loopt die een behoorlijk financieel impact kunnen hebben. Hieronder wordt weer gegeven om welke risico's het gaat. Voor zover mogelijk hebben we de benoemde risico's ook voorzien van een beheersmaatregel. Aangegeven wordt in hoeverre we in staat zijn om de risico's te voorkomen of te beperken. Hierbij gaat het dus om het beheersen van de risico's

Gemeentefonds

De omvang van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is afhankelijk van de jaarlijkse rijksuitgaven. Er verschijnt twee maal per jaar (in principe in mei en september) een circulaire waarin wordt aangegeven wat de verwachting is voor de eerstkomende jaren. Daarnaast wordt de definitieve uitkering na afsluiting van het begrotingsjaar bekend gemaakt, wat kan leiden tot naheffingen c.q. nabetalingen. De raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds voor de begroting 2009 is gebaseerd op de mei-circulaire 2008.

Gezien het feit de behoedzaamheidsuitkering over het jaar 2006 veel lager was dan 25% en over 2007 zelfs sprake was van een terugbetaling houden we in de (meerjaren)begroting geen rekening met de mogelijkheid dat de behoedzaamheidsreserve tot uitkering komt. Dit past ook in het gemeentelijk beleid van het voorzichtig ramen van inkomsten en het realistisch ramen van uitgaven.

De omvang van de uitkering verandert niet alleen als gevolg van het accres maar kan ook als gevolg taakmutaties veranderen. Voorbeelden uit het recent verleden zijn de WMO en de afschaffing van het gebruikersgedeelte van de ozb. Veelal treden er steeds financiële herverdeeleffecten op.

Beheersmaatregel: In het gemeentefonds wordt een accres aangegeven voor de komende 4 jaren. Dit wordt door de gemeente niet financieel vertaald in de meerjarenbegroting. Dit gebeurt niet omdat:

a. Het accres voorspelling zelden uitkomt (historisch bewezen) en
b. De begroting minder gevoelig is voor inflatie en andere prijsstijgingen. Krijgt de gemeente te maken met prijsstijgingen dan is de veronderstelling dat dit gecompenseerd gaat worden door accresstijgingen in het gemeentefonds. Ook hier leert de historie dat dit zo is.

De mogelijke hoogte van het risico wordt ingeschat op 2% van de omvang van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Reserve Grote projecten

Deze reserve is in 2004 ingesteld voor de dekking van de kapitaallasten van een aantal grote projecten, zoals de Borgstee te Harkstede, het gemeentehuis en de aanleg sportterreinen Harkstede.
De kans is aanwezig dat er op (lange) termijn een situatie ontstaan dat de reserve uitgeput is, maar er nog steeds kapitaallasten zijn. Voorlopige berekeningen laten zien dat dit zich kan voordoen over ± 20 jaar. Dit zal dan op termijn leiden tot een begrotingsaanpassing.

Wet Werk en Bijstand

Overschotten op het inkomensdeel (I-deel) mogen vrij worden besteed door de gemeente, tekorten zijn tot 10% van het toegekende budget voor eigen rekening.
Overschotten op het werkdeel (W-deel) dienen te worden terugbetaald en tekorten komen voor eigen rekening.

In de huidige systematiek is een voordeel voorzien op het I-deel, dat wil zeggen, uitgaande

van een ongewijzigde systematiek zal de gemeente Slochteren meer aan rijksbijdrage WWB ontvangen dan de betalingen aan bijstandsgerechtigden kosten.

Beheersmaatregel:
Extra aandacht voor interne controle op criteria vangnetregeling zoals rechtmatigheid, doelmatigheid.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)
Gezien de ervaring die we inmiddels hebben ten aanzien van WMO en het feit dat we in het Meerjarenbegroting bedragen hebben opgenomen voor de uitvoering van aan het beleidsplan gekoppeld uitvoeringsplan beschouwen we WMO niet meer als een risico. Het betreft voornamelijk een budgetrisico. Daarnaast hebben we een egalisatiereserve WMO om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen. In de reguliere planning- en controlcyclus zullen eventuele budgetoverschrijdingen worden gemeld.

Milieuverontreiniging
Volgens de Wet Bodembescherming geldt in principe dat de vervuiler betaalt. Indien dit niet mogelijk is, bijvoorbeeld doordat de vervuiler niet meer te achterhalen is, dan is in beginsel de eigenaar/gebruiker aansprakelijk. Alleen indien de eigenaar/gebruiker kan aantonen niet betrokken te zijn geweest bij de verontreiniging of bij aankoop van het perceel niet te hebben geweten van de verontreiniging, treedt de overheid op als saneerder.

Beheersmaatregel:
Indien het onvermijdelijk is dat de gemeente als saneerder moet optreden zullen ook andere overheden worden ingeschakeld om een financiële bijdrage.

Handhaving
De wetgever beoogt met het vereenvoudigen van de regelgeving de administratieve lasten voor bedrijven te verminderen. Binnen de milieuwetgeving betekent dit dat bedrijven veelal meldingsplichtig zijn en onder algemene regels komen te vallen. Voor de gemeentelijke organisatie treedt hierdoor een verschuiving op naar handhaving achteraf.
Conform de gemeentevisie hebben de burgers en bedrijven een eigen verantwoordelijkheid . Binnen de wet- en regelgeving mag veel. Wordt de wet overtreden dan zal ingegrepen worden door onder andere het toepassen van handhaving.
Handhaving achteraf betekent dat veel aspecten binnen bedrijven achteraf beoordeelt moeten worden. Zo zal moeten blijken of het bedrijf wel een representatieve melding heeft ingediend. Dit zal onderzocht moeten worden door o.a. inhuur van adviesbureaus voor brandveiligheid, lucht, geluid.

Planschade
Het aantal planschadeclaims stijgt nog steeds. Waar een planschadeverzoek vroeger een uitzondering was, wordt het voor ingrijpende ruimtelijke ingrepen steeds meer regel. Om de financiële gevolgen voor de gemeente te beperken worden planschadeovereenkomsten gesloten met initiatiefnemers. Dit is aangescherpt: sinds kort wordt bij elke planologische procedure een planschadeovereenkomst gesloten, ongeacht de aard en de omvang van het plan.
Er kunnen echter nog steeds planschadeverzoeken binnenkomen die betrekking hebben op maatregelen waarvoor in het verleden nog geen overeenkomst is gesloten. Deze zullen ten laste van de gemeente blijven.

Opgemerkt dient te worden dat planschadeadvieskosten voortaan zijn opgenomen in de begroting. De nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening zal dit risico nog verder beperken.

Iepenwacht
Jaarlijks stort de gemeente een bijdrage van € 6,- per klonale iep aan Iepenbeheer. Dit wordt in een fonds gestopt. Vanuit dit fonds bekostigt de Iepenwacht de kosten die

verbonden zijn aan het opsporen en verwijderen van zieke iepen. De afgelopen jaren zijn er echter veel besmette iepen in de gemeente Slochteren gerooid, meer dan werd voorzien. De kosten zijn daarom tot nu toe hoger dan de bijdrage die voor de gemeente in de afgelopen jaren in het fonds is gestort. De kans bestaat daarom dat de gemeente nog een bedrag moet nabetalen.

GovUnited

De gemeente Slochteren is aangesloten bij GovUnited. Bij het niet slagen van dit project worden de gemaakte kosten van de diverse bij GovUnited betrokken partijen in rekening gebracht bij de deelnemende gemeenten.

Gemeenschappelijke regelingen

Het risico bij gemeenschappelijke deelnemingen is dat er een hogere bijdrage wordt gevraagd om eventuele tekorten op te kunnen vangen. Voor het overzicht waarin de gemeente Slochteren participeert wordt verwezen naar paragraaf verbonden partijen.

Gewaarborgde geldleningen

De staat van gewaarborgde geldleningen heeft een totaal per 1 januari 2008 van € 180 miljoen. Hiervan is bijna. € 125 miljoen afgegeven voor Meerstad.
Het resterende gedeelte zijn financieringen voor de woningbouw Stichting Woningbouw Slochteren en Woonzorg Nederland. Deze leningen worden in eerste instantie door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw afgedekt.

Ten aanzien van Meerstad is voor het afdekken van het financieel risico in het verleden een bestemmingsreserve gevormd. De omvang van deze bestemmingsreserve is € 5,6 mln. Daarnaast heeft de DLG (Dienst Landelijk Gebied) de gemeente een garantie verstrekt van € 8 mln. om eventuele claims op te kunnen vangen.

Personele risico's

Pseudo-WW-inkomsten

Het kabinet schaft hoogstwaarschijnlijk de WW-premies per 1 januari 2009 volledig af. Dit vertaalt zich voor de overheidssector in het afschaffen van de pseudo-WW-premies. De gemeenten worden via een stijging van de algemene uitkering uit het gemeentefonds gedeeltelijk voor gecompenseerd. Maar niet voor 100%.

Ontslagregelingen

De CAR-UWO biedt een dermate goede rechtspositie aan werknemers dat ontslagregelingen bijna altijd gepaard gaan met een extra financiële compensatie. De hoogte hiervan hangt af van de functie, het aantal dienstjaren en de wijze van functioneren. Wel is de periode WW (vroeger: wachtgeld) de afgelopen periode verkort.
Beheersmaatregel: Stringent bijhouden van functionering-, beoordelingsgesprekken en incidentele gebeurtenissen als onderdeel van personeelsdossiers.

Eigen risico ziektewet

Medewerkers die langdurig ziek zijn komen na twee jaar in aanmerking voor een WIA-of WGA-uitkering. De salarisuitkering is gedurende 2 jaar maximaal 170% over 2 jaren. Als op een gegeven moment tot vervanging wordt overgegaan, ontstaan er dubbele salariskosten.
Beheersmaatregel: Opvolgen procedures Wet verbetering Poortwachter.

Eigen risico werkloosheidwet

Medewerkers die ontslag krijgen, al dan niet met een regeling, hebben in veel gevallen recht op een werkloosheidsuitkering. Slochteren is eigenrisicodrager van de WW wat tot gevolg heeft dat de WW-uitkering, uitbetaald door het UWV, volledig bij de gemeente in rekening wordt gebracht.

Beheersmaatregel: Er is ervoor gekozen geen verzekering af te sluiten na kosten / baten analyse.

Inspecties/boetes (UWV/ABP, belastingdienst en Arbeidsinspectie)

Periodiek wordt Slochteren geconfronteerd met inspecties vanuit het UWV/ABP, de belastingdienst en de Arbeidsinspectie. Gezien de uiterst complexe en voortdurend aan wijzigingen onderhevige regelgeving op dit gebied, is een 100% correcte uitvoering van deze regelgeving nagenoeg uitgesloten. De inspecties gaan derhalve bijna altijd gepaard met diverse verrekeningen en soms een boete. Daarnaast dienen de gebouwen/materialen te voldoen aan de Arbo-wetgeving. Aangezien deze wetgeving ook regelmatig wijzigt staan we soms voor onverwachte maar verplichte uitgaven.

Wachtgeld gewezen bestuurders (incl. ouderdoms- en nabestaandenpensioen)

Wethouders vallen niet onder het ABP en zijn derhalve niet aangesloten bij het UWV (bedrijfsvereniging). Eventuele wachtgeldverplichtingen dienen door Slochteren zelf betaald te worden, evenals het ouderdoms- en nabestaandenpensioen. De hoogte van de wachtgeldverplichting is afhankelijk van het aantal jaren dat een bestuurder als zodanig heeft gefunctioneerd en de eventuele inkomsten die hij of zij zelf geniet.

Beheersmaatregel: Vanaf 2002 is bij Loyalis een APPA plan voor wethouders afgesloten. Dit houdt in dat een vertrekkende wethouder zijn opgebouwde pensioenrechten kan overdragen aan een andere pensioenverzekeraar. Daarnaast zorgt Loyalis voor de financiering van de ouderdoms- en nabestaandenpensioen. De gemeente loopt nu hiermee geen enkele risico meer.

Tijdelijke inhuur

In verband met krapte op de arbeidsmarkt is de tendens dat het moeilijker wordt om bepaalde vacatures, m.n. tijdelijke, te vervullen. Om het nijpend personeelsprobleem op te lossen zijn we dan ook veelal aangewezen op tijdelijke inhuur via een bureau. Dit kan financieel ongunstig consequenties hebben omdat de tarieven van inhuur beduidend hoger zijn dan als we zelf de mensen in (tijdelijke) vaste dienst aantrekken.

Beheersmaatregel: Strakke bewaking op voor inhuur beschikbare budgetten zetten. Structureel of langdurig vacante plekken voor een langere termijn in gaan vullen tegen een meer acceptabel uurtarief. Afspraken maken met detacheerders / bureau's om uurtarieven bij langere looptijd of bij afnemen meer uren over de gehele linie te verlagen (kortingspercentage). Daarnaast de kwaliteitsmaatstaven aan kandidaten te stellen niet onnodig hoog opvoeren

Niet te verhalen schades

Jaarlijks hebben we schades die niet gedekt worden door de afgesloten verzekeringen en het eigen risico van de verschillende verzekeringen. Op basis van ervaringscijfers wordt het financieel risico geschat op ca. € 10.000.

Kwantificering risico's

Voor het bepalen van de benodigde minimale omvang van het weerstandsvermogen is vervolgens een kwantificering van de risico's vereist. In de tabel op de volgende pagina worden de geïdentificeerde risico's gekoppeld aan de verwachte schadebedragen.

RISICO	INSCHATTING RISICOBEDRAG (x € 1.000)
Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds	200
Grote projecten	p.m.
Wet Werk en Bijstand	250
Wet Maatschappelijke Ondersteuning	n.v.t.
Milieuverontreiniging	40
Planschade	275
Iepenwacht	45
GovUnited	p.m.
Verbonden partijen	400
Gewaarborgde geldleningen	250
Personele risico's	400
Niet te verhalen schades	10
Totaal inschatting risicobedrag	**1.870**

Afgedekte risico's

Een behoorlijk aantal risico's hebben we beperkt door bijvoorbeeld het risico te verzekeren dan wel een voorziening of een bestemmingsreserve te vormen. Meest in het oog springend vanwege de omvang is de specifieke reserve die voor risico's in Meerstad is gevormd. Daarnaast zijn er natuurlijk andere beheersmaatregelen zoals administratieve organisatie, interne controle.

Om risico's van gemeentelijk bezit (gebouwen, inventaris, wagenpark e.d.) te dekken zijn verzekeringen afgesloten.
Minimaal 1 maal per jaar worden alle verzekeringen geïnventariseerd. Op basis van deze inventarisatie worden de polissen aangepast en/of worden nieuwe verzekeringen afgesloten.

Conclusie

CONCLUSIE

Bovenstaand is aangegeven hoe hoog de weerstandscapaciteit van de gemeente Slochteren is. Op basis van de huidige bekende gegevens wordt deze geraamd op een bedrag van bijna € 2 mln. Rekening houdende met de geïdentificeerde risico's ten bedrage van € 1,8 mln. kan worden aangegeven dat het weerstandsvermogen van de gemeente Slochteren als voldoende kan worden beschouwd. Bovendien is de kans dat alle risico's zich in één jaar voordoen klein.

Paragraaf 2	Onderhoud kapitaalgoederen

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

In artikel 12 van dit besluit is over het onderhoud van kapitaalgoederen het volgende bepaald:

1. De paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen bevat tenminste de volgende kapitaalgoederen:
   a. wegen;
   b. riolering;
   c. water;
   d. groen;
   e. gebouwen.
   f. vervoermiddelen.
2. Van de kapitaalgoederen, bedoeld in het eerste lid, wordt aangegeven:
   a. het beleidskader;
   b. de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
   c. de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Inleiding

De gemeente heeft de openbare ruimte in beheer. In die ruimte vindt een groot aantal activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Al deze kapitaalgoederen dienen onderhouden te worden. Gedurende de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continu budgettaire middelen vergt.

Stand materiele vaste activa per 31-12-2007:

Gronden en terreinen	€ 1.113.100
Woonruimten	€ 32.370
Bedrijfsgebouwen	€ 21.289.470
Grond- weg en waterbouwk. werken	€ 6.060.830
Vervoermiddelen	€ 813.190
Machines, apparaten en installaties	€ 995.060
Overige materiele vaste activa	€ 326.230
Totaal	€ 30.630.250

Infrastructuur

<u>Wegen.</u>

In 2008 wordt het wegenbeleidsplan aan de raad ter vaststelling aangeboden. Uitgangspunt daarbij is dat de wegen in de gemeente Slochteren een kwaliteitsniveau moeten hebben dat minimaal gelijk moet zijn aan "Basis" (R) volgens de CROW-systematiek. Het belangrijkste beheersaspect dat hierbij een rol speelt is de veiligheid van de wegverharding. Daarna volgen de beheersaspecten comfort, duurzaamheid en aanzien.

Ter ondersteuning van de uitvoering van het beleidsplan wordt gebruik gemaakt van het beheersplan Mi2 wegen. Dit houdt in dat de beheersgegevens conform de door de CROW voorgeschreven richtlijnen uniform zijn vastgelegd en dat de inspecties en planningen in overeenstemming met de richtlijnen van het CROW zijn uitgevoerd en opgesteld.

Uit het wegbeheersysteem volgt een onderhoudsplanning met een kostenraming voor de komende 5 jaren. Op basis van deze planning kunnen vervolgens onderbouwde keuzes gemaakt worden, waarbij de relatie die er ligt met het GRP een belangrijk punt van aandacht is.

De actuele gegevens met betrekking tot het te beheren en onderhouden areaal zijn in onderstaand tabel weergegeven.

Gebruik/functie	Verhardingssoort	Opp (m2)
Rijbanen	Asfalt	1.084.009
	Elementen	115.206
	Beton	17.073
Voetpaden	Asfalt	1.006
	Elementen	70.639
Fietspaden	Asfalt	212.184
	Elementen	12.386
	Beton	71.752
Parkeerplaatsen	Asfalt	6.082
	Elementen	29.030
	Beton	1.919
Diversen	Asfalt	1.416
	Elementen	11.079

Openbare verlichting

In 2002 is het Beleidsplan Openbare Verlichting Slochteren door de gemeenteraad vastgesteld. Als gevolg van bezuinigingen is in de uitvoering van het beleidsplan de afgelopen jaren een achterstand opgelopen. De achterstand zal in 4 jaar te niet worden gedaan. Jaarlijks is hiermee een bedrag gemoeid van € 292.000,--.
Vanaf 2013 hoeven dan enkel nog de lichtmasten te vervangen worden die in het betreffende begrotingsjaar 30 jaar worden. Dit heeft als gevolg dat de vervangingsinvesteringen per jaar beduidend minder zullen zijn.

Riolering

Aan het voor de periode (2008-2013) vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) zal uitvoering worden gegeven. Het gaat hierbij om:

1. Het rechtstreeks afvoeren van hemelwater van “schoon” oppervlak naar oppervlaktewater;
2. Het doelmatig reduceren van de vuilemissie via overstorten om de waterkwaliteit verder te verbeteren;
3. Het doelmatig beheren van de rioleringsobjecten;
4. Het tijdig inspelen op toekomstige ontwikkelingen om knelpunten in de riolering en de rioleringszorg te voorkomen;

Belangrijk bij de uitvoering van het GRP is de afstemming met het beleidsplan wegen. Door een goede afstemming van beide plannen kan zo efficiënt mogelijk worden omgegaan met de beschikbare financiële middelen.

Het aantal rioolaansluitingen bedraagt momenteel 5950 stuks. Het areaal bestaat uit:

Vrijvervalriolering	156 km
Drukriolering	10 km
Rioolgemalen	130 st.
Randvoorzieningen	4 st.
Externe overstorten	45 st.
Kolken	6000 st.

Water

Om het waterbeheer op orde te brengen en klaar voor de toekomst te zijn hebben rijk, provincie en gemeenten en waterschappen in 2003 het Nationaal bestuursakkoord Water (NBW) ondertekend. In 2005 zijn deze afspraken nader uitgewerkt voor de regio Groningen en Noord en Oost Drenthe in het Regionaal Bestuursakkoord Water (RBW). Bovendien is een goede ecologische toestand van het water centraal komen te staan als referentie voor waterkwaliteit. Deze benadering staat centraal in de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW), die sinds 2000 van kracht is.

De gemeente Slochteren heeft tezamen met het Waterschap Hunze en Aa's de wateropgaven middels een interactief proces uitgewerkt in een Waterplan Slochteren (Watersysteemplan Duurswold) (2008).

Als vervolg op het waterplan zal een uitvoeringsnota of maatregelplan worden opgesteld, waarbij de gemeente en het Waterschap ten aanzien van de uitvoering onderling duidelijke afspraken zullen maken over taken en verantwoordelijkheden. Ook zullen ook afspraken gemaakt worden over monitoring van de voortgang en evaluatie van de effectiviteit van de uitvoering.

Ten behoeve van een duurzame, structurele oplossing van het in stand houden van het strand van het Schildmeer zal een golfbreker worden aangebracht om de voortdurende afslag van zand tegen te gaan.

Groen

De uitvoering van het groenbeheer vindt plaats op basis van de plannen in het kader van de vastgestelde Landschaps- en Groenvisie. De Landschaps- en Groenvisie dient als kapstok ten aanzien van landschap en stedelijk groen (kapvergunningbeleid, monumentale bomen en beheerplannen voor groen, bermen, bomen, watervisie, waterplan.)
De oppervlaktes die beheerd worden staan in onderstaand schema:

Hoeveelheden

• Openbaar groen		131	ha
Waarvan:	buitengebied	75	ha
	Wijkgroen	34	ha
	Scholen	1	ha
	Speelterreinen	5	ha
	Sportvelden	20	ha
	Begraafplaatsen	1	ha
• Bomen		17.000	stuks
• Bermen		140	ha.

Gebouwen

Uit praktisch oogpunt is het gebouwenbeheer in haar totaliteit ondergebracht bij de Backoffice Openbare Werken. Dit komt de efficiëntie ten goede. Zaken als geautomatiseerd beheer, werkvoorbereiding en inspecties kunnen eenvoudig op elkaar afgestemd worden. Bovendien vergemakkelijkt het de vormgeving van de samenwerking met de gemeente Hoogezand-Sappemeer.

Vervoermiddelen en machines (tractie)

Om te voorkomen dat de bedrijfsvoering van voornamelijk Openbare Werken in gevaar komt, dient de omvang en de kwaliteit het voertuigen- en machinepark toereikend te zijn. De hiervoor benodigde investeringen zijn separaat opgenomen in de meerjarenbegroting onder de titel 'tractie'.

Paragraaf 3	Financiering
Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)	In artikel 13 van dit besluit is het volgende bepaald ten aanzien: De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille. Randvoorwaarden, liquiditeitsplanning, financieringsbehoefte, kasgeldlimiet en renterisiconorm zullen hieronder achtereenvolgens aan de orde komen en worden toegelicht.
Inleiding	In het geldbeheer wordt allereerst uitgegaan van de Wet Fido (Wet Financiering Decentrale Overheden). Deze wet bevordert een solide financieringswijze door het vermijden van grote fluctuaties in de rentelast welke nadelig zouden kunnen zijn voor de financiële positie. De belangrijkste uitgangspunten van deze wet zijn het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden alsmede het beheersen van risico's. Zo zijn de kasgeldlimiet en de renterisiconorm in de wet Fido opgenomen. De Wet Fido zal worden aangescherpt. Er ligt inmiddels een wetswijziging bij de 2e Kamer. Het streven is om de wetswijziging met ingang van 1-1-2009 door te voeren. De wetswijzigingsvoorstellen hebben betrekking op: - het verbieden van hypotheekverstrekking aan het eigen personeel. Opgemerkt dient te worden dat dit in de gemeente Slochteren niet voorkomt. - Het gereglementeerd verlenen van sociaal krediet. Het verlenen van sociaal krediet wordt uitgevoerd door de GKB's. - Technische wijzigingen van voorwaarden voor lenen en uitzetten.
Randvoorwaarden	Het aangaan van leningen en het uitzetten van middelen of het verlenen van garanties zijn alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Uitzetting van tijdelijke overtollige middelen dient een prudent karakter te hebben en mag niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatige risico's. Daarbij nemen we de regels in acht die in de Wet Fido, de Financiële Beheersverordening en het Treasurystatuut zijn vermeld.
Liquiditeitsplanning	Voor het beheersen van geldstromen is het noodzakelijk dat er inzicht is in de liquiditeitsstroom. Daarom is er in de 2e helft van 2008 een programma aangeschaft die ons de nodige informatie verschaft omtrent de liquiditeitsstromen. Naast de gegevens over de reguliere exploitatie zijn belangrijke factoren die van invloed zijn op de liquiditeit de planning van investeringen in de grondexploitatie en projecten voor de komende jaren.
Kasgeldlimiet	In de wet Fido is de kasgeldlimiet vastgelegd. Dat wil zeggen dat er een maximum bedrag aan kort geld mag worden opgenomen. De kasgeldlimiet wordt bepaald door het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar te vermenigvuldigen met een vastgesteld percentage van 8,5%. Voor de gemeente Slochteren betekent dat ca. € 2,5 mln. met kort geld gefinancierd mag worden.
Renterisiconorm	De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De nieuwe renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Dit is een bedrag van circa € 6 mln.

Financierings-behoefte

De berekening van de financieringsbehoefte geeft een indicatie of het aangaan van vaste geldleningen al dan niet noodzakelijk zal zijn. De uiteindelijke financieringsbehoefte wordt vooral bepaald door het tempo waarin voorgenomen investeringen worden gerealiseerd en de invloed van mutaties binnen de bouwgrondexploitaties.

Berekening financieringsbehoefte (in mln.):

Totaal geïnvesteerd bedrag		€ 51,7 mln
Reserves en voorzieningen	€ 23,5mln.	
Aangetrokken geldleningen	€ 21,5 mln	€ 45,0 mln
Financieringstekort		€ 6,7 mln

Om het tekort van ca. € 6,7 mln. op te vangen, sluiten we zoveel mogelijk (goedkopere) korte kasgeldleningen af. Zoals eerder gesteld mag volgens de wet Fido dit niet meer dan 8,5% van de begrotingsomvang (zgn. kasgeldlimiet). Op basis van de werkelijke liquiditeitenpositie wordt besloten of en wanneer voor de ontbrekende € 4,2 mln. (6,7 mln. – 2,5 mln.) van het financieringstekort een langlopende geldlening afgesloten moet worden

Langlopende geldleningen

Het verloop van de staat van langlopende geldleningen is als volgt.

- Opgenomen langlopende geldleningen per 1 januari 2009 € 21,5 mln. Dit is inclusief de door BBL bij de gemeente "geparkeerde" middelen van € 8 mln.
- Opgenomen langlopende geldleningen per 31 december 2009 € 20,2 mln.
- Te betalen rente op de langlopende geldleningen € 608.000.
- Aflossingen op langlopende geldleningen 2008 € 1,3 mln.

De renterisiconorm bedraagt 20% van € 30 mln. is € 6 mln. Dit houdt in dat de som van de aflossingen en de renteherziening niet meer mag bedragen dan € 6 mln.

Personeel

De raad heeft bij het aannemen van de programmabegroting 2007 ingestemd met het beschikbaar stellen van een budget voor de inzet van extra personeel. De extra personele inzet is nu structureel ingezet voor nieuwe taken, nieuwe prioriteiten en het wegwerken van achterstanden in beleidsvorming en dienstverlening. Binnen de kaders van de begroting en het personeelsbudget is het een verantwoordelijkheid van het college en het management om zorg te dragen voor een optimale personele bezetting. Daarbij wordt telkens een zorgvuldige afweging gemaakt of personele inzet van structurele of tijdelijke aard is. Voor tijdelijke inzet van extra personeel, vooral met specifieke deskundigheid, wordt indien het onvermijdelijk is extern ingehuurd. Uitgangspunt is om zo veel mogelijk werk uit te laten voeren door eigen medewerkers, een uitgangspunt waar alleen van wordt afgeweken als het absoluut noodzakelijk is.

De huidige CAO voor gemeentepersoneel loopt tot medio 2009. In 2009 zal er dus weer een nieuwe ronde Cao-onderhandelingen plaats gaan vinden. Het college van arbeidszaken van de Vereniging van Nederlandse gemeenten zal met de vakbonden in gesprek gaan om te komen tot een nieuwe CAO. De uitkomst van die onderhandelingen is op dit moment niet te voorspellen. Vooruitlopend daarop wordt in de begroting rekening gehouden met een stijging van de lonen met 2 % in de nieuwe CAO.

Het ziet er naar uit dat de premie WW voor werknemers met ingang van 1 januari 2009 wordt afgeschaft. Aangezien tot nu toe de pseudo-premie voor de WW jaarlijks terugvloeit in de gemeentekas, omdat we eigenrisicodrager zijn, zal de loonsom van de gemeente door deze afschaffing stijgen met een bedrag van plusminus €100.000 per jaar. Dit is nog niet opgenomen in de begroting, maar wel meegenomen in de risicoparagraaf.

Organisatie

Onze inzet is gericht op een voortdurende ontwikkeling van de dienstverlenende organisatie.
Instrumenten om de kwaliteit van de gemeentelijke organisatie verder te ontwikkelen zijn verbetering van de processturing door digitalisering, samenwerking om kwetsbaarheden te compenseren, en ontwikkeling van de competenties van de organisatie. Zo kunnen we aansluiting houden op ontwikkelingen in onze omgeving, in lijn met de veranderende behoeften van inwoners, bestuur en organisatie.

In 2009 zullen we bij de ontwikkeling van de competenties van de organisatie aansluiten op de toekomstvisie voor onze gemeente, Daarbij gaat het niet alleen om de vraag wát we gaan doen op basis van deze toekomstvisie, maar vooral ook om de vraag in welke relatie en verantwoordelijkheidsverdeling tussen gemeente, inwoners, organisaties en instellingen we dat gaan doen. De wijze waarop we de relatie vorm willen geven en wie welke verantwoordelijkheid neemt, bepaalt welke competenties onze organisatie moet bezitten om in die rol goed te kunnen presteren.

In het kader van de operationele samenwerking met Hoogezand-Sappemeer zal nog in 2008 besluitvorming plaatsvinden in beide colleges over het samenvoegen van vier onderdelen uit beide gemeentelijke organisaties, waarbij wordt uitgegaan van het model van de wederzijdse centrumgemeente. Het gaat om de samenwerking van beide gemeenten op het gebied van sociale zaken, automatisering, inkoop en gebouwenbeheer. In deze projecten wordt een verregaande vorm van operationele samenwerking op backofficeniveau gerealiseerd. Na implementatie van de samenwerking in de loop van 2009 zullen ook de financiële voordelen van de samenwerking, bij voorbeeld door gezamenlijke investeringen, inkoopvoordelen en efficiëntere inzet van medewerkers

zichtbaar worden.

Een andere ontwikkeling die consequenties heeft voor onze organisatie is de totstandkoming van de Gemeenschappelijke Regeling Meerstad. De colleges van Slochteren en Groningen zullen nog in 2008 een voorstel aanbieden aan beide gemeenteraden over de oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling Meerstad, een openbaar lichaam voor de uitvoering van publieke taken in Meerstad. Vanaf 1 januari 2009 zal het bestuur van deze Gemeenschappelijke Regeling verantwoordelijk zijn voor alle publieke taken op het gebied van de ontwikkeling en realisatie van Meerstad, die namens beide gemeentebesturen zullen worden uitgevoerd. Op basis van externe advisering over de wijze waarop deze GR zijn taken uitvoert en de financiële vertaling daarvan zal de GR worden ingericht. De opzet is dat de GR een zeer kleine ambtelijke bezetting zal kennen, om genomen bestuursbesluiten te vertalen in opdrachten voor de ambtelijke organisaties van beide gemeenten en om de afstemming en communicatie tussen beide gemeenten, het bestuur van de GR en bureau Meerstad te verzorgen. De daadwerkelijke uitvoering zal in de ambtelijke organisatie van beide gemeenten plaats vinden. Dit impliceert dat we in 2009 onze eigen organisatie zo moeten equiperen dat taken op velerlei gebied in opdracht van de GR kunnen worden uitgevoerd.

Inkoop

Inkoop is een van de zaken waarin de gemeenten Slochteren en Hoogezand-Sappemeer hun operationele samenwerking vormgeven. In 2009 zal er een gezamenlijke inkooporganisatie ontstaan. Dit zal leiden tot een verdere professionalisering van de inkoop. Daarnaast zal het criterium duurzaamheid steeds meer gewicht in de schaal leggen bij inkoop- en aanbestedingstrajecten, zodat we in een aantal jaren de slag kunnen maken naar een volledig duurzame inkoop van goederen en diensten door de gemeente.

Huisvesting

Begin 2009 zal de nieuwe gemeentewerf/brandweerkazerne Slochteren gereed zijn en in gebruik worden genomen. Dit vraagt om een extra investering in meubilair voor deze locatie.
Ook voor het gebouwenbeheer zal in 2009 intensief worden samengewerkt met de gemeente Hoogezand-Sappemeer. Belangrijk, ook voor de inwoners en voor de samenleving is de totstandkoming van één organisatie-onderdeel voor het beheer van gebouwen. Hierin zullen alle taken die onderdeel vormen van het beheer van gemeentelijke gebouwen en gemeenschapsaccommodaties worden ondergebracht. In het kader van deze samenwerking op het gebied van gebouwenbeheer heeft een conditiemeting plaatsgevonden. Op basis hiervan zijn bedragen geraamd voor het noodzakelijk onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen.

Automatisering

Aanzienlijke investeringen zijn noodzakelijk om de snelle ontwikkelingen op het gebied van digitale dienstverlening richting burgers, instellingen en bedrijven te kunnen blijven volgen. In de nabije toekomst zal de gemeente dé ingang naar de overheid zijn voor burgers, instellingen en bedrijven, zowel fysiek als digitaal. De samenwerking op het gebied van automatisering en informatiebeleid met de gemeente Hoogezand-Sappemeer leidt tot substantiële kostenbesparingen door gezamenlijk nieuwe systemen te implementeren en hard- en software te kiezen die voor beide gemeenten inzetbaar is. In november 2007 is de beleidsvisie ICT vastgesteld. Dit document is een meerjarig beleidsdocument en zal ook in 2009 leidend zijn voor de inzet van mensen en middelen op het gebied van ICT.
Het huidige netwerk zal in 2009 5 jaar oud zijn. Om de doorontwikkeling op ICT-gebied mogelijk te maken, maar ook in het kader van samenwerking met onze preferente partner Hoogezand-Sappemeer is een vervangingsinvestering in 2009 noodzakelijk en voorzien.

Rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid

Aan een gemeente worden in de sfeer van verantwoording en controle steeds meer eisen gesteld. Het volstaat al lang niet meer dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de besteding van de financiële middelen. Het begrip rechtmatigheid krijgt soms de overhand. Dit omdat steeds de vraag gesteld moet worden of een beleids- of beheershandeling met financiële gevolgen, wel in overeenstemming is met de kaderstelling op alle niveaus, van lokale beleidsregel tot Europese regelgeving. Ook de doeltreffendheid van het gevoerde beleid en de doelmatigheid van de gepleegde inzet van middelen moet expliciet worden verantwoord. De toenemende controledruk en daarmee gepaard gaande verhoging van de administratieve- en verantwoordingslast dreigt wel eens ten koste te gaan van de inzet voor en kwaliteit van het primaire (dienstverlenende) proces. We blijven streven naar een evenwichtige verhouding tussen transparantie en verantwoording enerzijds en de kwaliteit van dienstverlening (klantgericht, op maat als de situatie daarom vraagt) anderzijds. Dit is in lijn met de toekomstvisie, waarin we belang hechten aan wederzijds vertrouwen, tussen burgers onderling maar ook tussen overheid en burgers. Ook past dit bij de ambitie van overheden om de administratieve lasten voor burgers en bedrijven te verlichten door het verminderen van regeldruk en verantwoordingslast.

Rechtmatigheid
Evenals over het jaar 2007 steven wij er naar om ook over het jaar 2009 een goedkeurende verklaring betreffende de rechtmatigheid te ontvangen. In 2009 zal, naast de jaarlijks te controleren verordeningen, het accent liggen op het heffen en invorderen van leges.

Doelmatigheid en doeltreffendheid
Om vast te stellen of ons ingezette beleid doeltreffend is en we de middelen die hiervoor bedoeld zijn doelmatig hebben besteed, is onderzoek nodig. In ons auditplan, waarbij we zoveel als mogelijk controles in het kader van rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid aan elkaar willen koppelen, hebben we vastgesteld dat we in 2009 controles verrichten op programma 6 (beheer openbare ruimte) en paragraaf 2 (onderhoud kapitaalgoederen).

Kwaliteitszorg

Het verbeteren van de kwaliteit van onze producten en diensten is een continu proces waarmee we in feite nooit klaar zijn. Onze omgeving staat niet stil en met onze organisatie willen wij deze ontwikkelingen kunnen volgen en als het even kan hier op anticiperen. Onze organisatie zal zich daarom steeds blijven ontwikkelen. We proberen elk jaar het accent op een bepaald onderdeel van de bedrijfsvoering te leggen. Voor het jaar 2009 zal de nadruk komen te liggen op administratieve lastenverlichting, de invoering van de omgevingsvergunning (WABO) en de invoering van de Europese dienstenrichtlijn.

Administratieve lastenverlichting
Wij doen mee aan het project administratieve lastenverlichting dat geïnitieerd is vanuit de regiovisie Groningen-Assen, met als invalshoek een verlichting van de administratieve lastendruk voor het bedrijfsleven. Vanzelfsprekend heeft een vermindering van de administratieve lasten voor bedrijven eenzelfde positief effect op de administratieve lasten voor burgers en maatschappelijke organisaties. In dit kader wordt de regelgeving voor een dertigtal producten gescreend op nut en noodzaak. Deze screening vormt de basis voor het in 2009 te realiseren pakket aan maatregelen gericht op deregulering en administratieve lastenverlichting. Onderdeel daarvan is het intrekken of aanpassen van verordeningen. Deze zullen in de loop van 2009 aan de raad ter besluitvorming worden aangeboden.

Omgevingsvergunning
De invoering van de omgevingsvergunning (WABO) is een jaar uitgesteld tot 1 januari

2010. In 2009 treffen we de nodige voorbereidingen in onze bedrijfsvoering om de omgevingsvergunning op een klantgerichte, eenvoudige en efficiënte wijze in te voeren én uit te voeren. Het proces van geïntegreerde vergunningverlening wordt binnen ons bestaande dienstverleningsconcept (omgevingsgericht werken en front/backoffice) vorm gegeven.

Dienstenrichtlijn

Op 1 januari 2010 treedt de zogenaamde Dienstenwet in werking. Deze wet is een uitwerking van de Europese Dienstenrichtlijn die eind 2006 van kracht is geworden. Deze wet moet het aanbieden van diensten over de grens (dus in een ander EU-lidstaat) eenvoudiger maken. Als gevolg hiervan moeten wij in 2009 diverse beleidsregels en verordeningen screenen en zonodig in "Dienstenrichtlijn-proof" vorm aan u voorleggen.

Paragraaf 5	Verbonden partijen

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

In dit besluit is over verbonden partijen het volgende bepaald:
Artikel 15:
De paragraaf betreffende de verbonden partijen bevat tenminste:

a. de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
b. de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen.

Artikel 67 lid 2:
De toelichting op de productenrealisatie bestaat tenminste uit:

b. een lijst van verbonden partijen;

Artikel 69:
In de lijst van verbonden partijen wordt tenminste de volgende informatie verstrekt over verbonden partijen:

a. de naam en de vestigingsplaats;
b. het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt;
c. de veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft;
d. het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
e. het resultaat van de verbonden partij.

Inleiding

De gemeente Slochteren heeft bestuurlijke en financiële belangen in zogenaamde verbonden partijen. Deze partijen voeren beleid uit voor de gemeente onder bestuurlijke, beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheid van de gemeente. Vanwege deze belangen is het gewenst dat in de begroting aandacht wordt besteed aan derderechtspersonen, waarmee de gemeente een band heeft.
Voor de begrotingsparagraaf is het criterium daarvoor gelegd bij de vraag of de gemeente bij die partijen een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Het gaat dan concreet om deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.
Onder bestuurlijk belang wordt in dit verband verstaan; het hebben van een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht.
Met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die achtergesteld zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of dat financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Belang voor de raad

Een gemeente kan grotendeels zelf bepalen hoe een bepaalde taak wordt uitgevoerd. De gemeente kan er bijvoorbeeld voor kiezen de uitvoering zelf ter hand te nemen of juist die uitvoering te regelen via een gemeenschappelijke regeling met een aantal regiogemeenten. Maar vaak zijn ook andere oplossingen mogelijk, zoals bijvoorbeeld het verstrekken van een subsidie aan een private stichting.

Het belang van verbonden partijen is dat deze vaak beleid uitvoeren dat de gemeente in principe ook zelf kan (blijven) doen. De gemeente houdt de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Kernvragen zijn of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd worden.
Het tweede belang betreft het budgettaire beslag en de financiële risico's die de gemeente met verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

De gemeente zal steeds moeten afwegen welke aanpak de beste garantie geeft dat de taak wordt uitgevoerd op een manier zoals de gemeente voor ogen staat en op welke manier de gemeente voldoende inhoudelijk en financieel toezicht heeft in het uitvoeren van een taak.

Welke verbonden partijen

Hieronder wordt ingegaan op de gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en stichtingen waarin de gemeente Slochteren participeert. Bij elk van de verbonden partijen is daarbij het te behartigen openbaar belang en het financieel belang weergegeven. De Stichting Weer Samen Naar School en de Vereniging Openbaar Primair Onderwijs Eemsmond vallen vanaf 2008 onder de verantwoordelijkheid van de stichting OPOS en zijn derhalve niet meer opgenomen in dit overzicht.

a. Gemeenschappelijke regelingen:

1. **Gemeenschappelijke regeling Bedrijvenpark Rengers**
   Goedgekeurd bij besluit van G.S. van de provincie Groningen van 27 juni 1995, nummer 95/7569/26, WB. Vestigingsplaats is Slochteren.

   Lid: .J.J. Boersma, A.L.R. Nieveen, J. van der Meer
   Plv lid: C.L.H.B. Verstegen, K. Koers, N. Joostens

   Doel: Bedrijvenpark Rengers heeft tot doel het bevorderen van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid rond het stedelijk knooppunt Groningen door middel van het gezamenlijk ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk bedrijvenpark, een en ander conform de profilering gegeven in de structuurvisie voor het bedrijvenpark.

2. **Gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost Groningen (SOZOG)**
   Goedgekeurd bij besluit van G.S. van de provincie Groningen van 17 september 1986, nummer 12.082, afd. MZ. Vestigingsplaats is Veendam.

   Lid: G.A. Huizing-Albronda
   Plv lid: A. Scheidema

   Doel: Het samenwerkingsverband heeft tot doel te komen tot een doelmatige en vanuit een oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde wijze van verwijdering van afvalstoffen binnen het samenwerkingsgebied overeenkomstig het bij of krachtens de Afvalstoffenwet bepaalde.

   Financieel belang: de gemeentelijke bijdrage voor 2009 bedraagt naar verwachting € 2.000.

3. **Gemeenschappelijke regeling Hulpverlening en Openbare Gezondheidszorg**
   Inwerkingtreding per 1 juli 1997, raadsbesluit d.d. 21 oktober 1996.
   Vestigingsplaats is Groningen.

   Lid: C.L.H.B. Verstegen
   Plv lid: A Scheidema

   Doel: De regeling stelt zich ten doel met behulp van intergemeentelijke samenwerking en door een doelmatige organisatie en coördinatie uitvoering te geven aan:
   a. de repressieve en preventieve brandbestrijding, zulks met behoud van de zelfstandigheid van de brandweerkorpsen van de deelnemende gemeenten;

b. de hulpverlening bij ongevallen en rampen, waaronder de geneeskundige hulpverlening, alsmede de voorbereiding daarop;
c. de bescherming en bevordering van de gezondheid van de bevolking;
d. de afstemming in de ambulancehulpverlening en de communicatie tussen degenen die het ambulancezorg verrichten.

Financieel belang: financiering op basis van bedrag per inwoner, verdeeld over diverse taakgebieden. De gemeentelijke bijdrage voor 2009 bedraagt:

- Algemene bijdrage: € 120.000 (brandweer); € 191.000 (gezondheidszorg)
- Commandovoering: € 19.000
- Logopedie: € 27.000
- Kwaliteitsverbetering rampenbestrijding: € 14.000

4. Gemeenschappelijke regeling voor het Speciaal en Voortgezet Speciaal Onderwijs te Appingedam

De gemeenschappelijke regeling is aangegaan en goedgekeurd bij Koninklijk Besluit d.d. 14 maart 1989, nr. 89.006163. Besluit tot wijziging en opnieuw vaststellen van de gemeenschappelijke regeling goedgekeurd door G.S. van de provincie Groningen op 30 oktober 1990 nr. 90/20.500/44, WB. Vestigingsplaats is Appingedam.

Lid: G.A. Huizing-Albronda
Plv lid: A Scheidema

Doel: Het openbaar lichaam heeft tot doel de instandhouding van een of meer samenwerkingsscholen ten behoeve van het geven van speciaal basis-, praktijk- en leerwegondersteunend onderwijs aan kinderen die op deze vorm van onderwijs zijn aangewezen.

Financieel belang: bijdrage naar rato van het aantal leerlingen. De gemeentelijke bijdrage voor 2009 bedraagt naar verwachting € 6.500.

5. Gemeenschappelijke regeling Regio Centraal Groningen (RCG)

Goedgekeurd door G.S. van de provincie Groningen op 1 september 1992, nr. 91/17.787/36/A.31, WB. Raadsbesluit tot wijziging en opnieuw vaststellen van de gemeenschappelijke regeling d.d. 20 december 1999. Vestigingsplaats is Groningen.

Lid: C.L.H.B. Verstegen (dagelijks bestuur)
Lid: K. Koers (algemeen bestuur)
Plv lid: J.J. Boersma (dagelijks bestuur)
Plv. lid: N. Joostens (algemeen bestuur)

Doel: Het samenwerkingsverband behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van:
a. het algemeen bestuur;
b. de openbare orde, veiligheid en hulpverlening;
c. het verkeer, vervoer en de waterstaat;
d. de economische ontwikkeling;
e. het onderwijs en de cultuur;
f. de sport, recreatie en het toerisme;
g. de maatschappelijke zorg, de volksgezondheid, het welzijn en de emancipatie;
h. de ruimtelijke ordening en de emancipatie;
i. het milieu,

zulks met inachtneming van hetgeen in de regeling is bepaald met betrekking tot de taken en bevoegdheden van het samenwerkingsverband.

Financieel belang: financiering op basis van bedrag per inwoner. De gemeentelijke bijdrage voor 2009 bedraagt € 14.500

6. **Gemeenschappelijke regeling voor het grensoverschrijdend openbaar lichaam Eems Dollard Regio (EDR)**
Opgericht in 1977, raadsbesluit tot toetreding 16 december 1996. Vestigingsplaats is Leer (Duitsland).

Lid: C.L.H.B. Verstegen, G.H. Renkema

Doel: De Eems Dollard Regio heeft als doel de regionale grensoverschrijdende samenwerking van haar deelnemers te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren.

Financieel belang: financiering op basis van bedrag per inwoner. De gemeentelijke bijdrage voor 2009 bedraagt circa € 2.200.

7. **Gemeenschappelijke regeling Garantievoorziening voormalige Bestuursacademie Noord-Nederland**
De gemeenschappelijke regeling is aangegaan en goedgekeurd bij Koninklijk Besluit d.d. 22 december 1989, nr. 89.03.15.83.

Lid: C.L.H.B. Verstegen
Plv lid: C.C.W. van den Akker

Doel: Het betreft een gemeenschappelijke regeling waaraan de provincies Groningen, Friesland en Drente, 69 gemeenten uit deze provincie en 13 waterschappen deelnemen. Vanaf oktober 2002 is de gemeenschappelijke regeling BANN uitsluitend bedoeld als garantievoorziening voormalige BANN. Dit als gevolg van de fusie tussen de BANN en de BAON (bestuursacademie Oost-Nederland). De fusie heeft geleid tot een stichting BAONN. De vereniging BAONN staat voor de steunvereniging Bestuursacademie Oost- en Noord-Nederland. De vereniging heeft ten doel zich in te zetten voor het doen verzorgen van gekwalificeerd bestuursdienstonderwijs. Daarnaast is er nog de stichting BAONN. Deze stichting staat voor de stichting die is ontstaan na de fusie tussen de bestuursacademie Noord en Oost. De bestuursacademie Oost was al langer geprivatiseerd; de bestuursacademie Noord is medio 2002 eveneens door deze fusie een private onderneming geworden. De stichting heeft ten doel het instandhouden van een academie ter opleiding en vorming tot de openbare bestuursdienst en de belangenbehartiging van deze academie.

Financieel belang: financiering op basis van bedrag per inwoner. De gemeentelijke bijdrage voor 2009 bedraagt naar verwachting € 500.

8. **Gemeenschappelijke regeling ten behoeve van het geven en verkrijgen van speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, aan en voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden, en voor moeilijk lerende kinderen.**
Besluit tot wijziging en opnieuw vaststellen van de gemeenschappelijke regeling raadsbesluit d.d. 21 mei 1990. Vestigingsplaats is Hoogezand-Sappemeer.

Doel: Het geven en verkrijgen van speciaal onderwijs en voortgezet

speciaal onderwijs aan en voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden, en voor moeilijk lerende kinderen in overeenstemming met de daarvoor van overheidswege gegeven en nog te geven voorschriften onder toezicht van de betreffende rijksorganen, in twee scholen, gevestigd te Hoogezand-Sappemeer en tot het gemeenschappelijk dragen van bepaalde daaraan verbonden kosten.

Financieel belang: bijdrage naar rato van het aantal leerlingen per gemeente. De gemeentelijke bijdrage voor 2009 bedraagt naar verwachting € 3.500.

9. Gemeenschappelijke Regeling Meerstad

Ten tijde van het opstellen van de begroting 2009 waren de voorbereidingen voor de vorming van de GR nog in volle gang. Doelstelling is om de GR per 1 januari 2009 operationeel te laten zijn.

b. Deelnemingen

1. Trio-bedrijven B.V.

Goedgekeurd door G.S. van de provincie Groningen op 16 januari 1990, nr. 159/3/7, afd. ABZ. Vestigingsplaats is Sappemeer.

Lid: J.J. Boersma, vacature
Plv lid: C.L.H.B. Verstegen, A.D. Van Dijken-Boon

Doel: a. de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening;
b. het beheren en instandhouden van een werkverband, omvattende de regionale sociale werkplaats en een werkverband voor de buitenobjecten ter voorziening in de aangepaste werkgelegenheid voor in de gemeente wonende personen, die tot het verrichten van arbeid in staat zijn, maar voor wie in belangrijke mate ten gevolge van bij hen gelegen factoren, gelegenheid om onder normale omstandigheden arbeid te verrichten niet of voorshands niet aanwezig is.

Financieel belang: bijdrage naar rato van het aantal betaalde uren van de in de onderscheiden gemeenten woonachtige werknemers. Raming van de bijdrage in 2009 is € 100.000.

2. Energiebedrijf Essent

Doel: a. de behartiging van de openbare elektriciteitsvoorziening voor het gehele gebied waarvoor van overheidswege een concessie of vergunning is- of zal worden verleend;
b. het al dan niet in samenhang met de levering van elektrische energie voorzien in de behoefte aan andere energie:
c. het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daaraan in de ruimste zin bevorderlijk kan zijn.
De vennootschap kan ook deelnemen in andere ondernemingen.

Financieel belang: de gemeente is in het bezit van 35.529 aandelen à € 1,00 (€ 35.529).

3. N.V. Waterbedrijf Groningen

Doel: De vennootschap heeft ten doel de voorziening van haar verzorgingsgebied met drinkwater en water voor andere doeleinden alsmede het verrichten van al hetgeen tot een en ander behoort of daaraan

bevorderlijk kan zijn. De vennootschap neemt bij haar extern en intern functioneren in acht de voorschriften die zijn of worden gesteld in de haar van overheidswege verstrekte of te verstrekken vergunning(en) en concessie(s).

Financieel belang: de gemeente is in het bezit van 7 aandelen op basis van inwonertal.
Daarnaast zijn de gemeenten als aandeelhouders aansprakelijk voor de hoofdsom plus rente van de door het Waterbedrijf gesloten lening (stand per 31-12-2007 € 13 miljoen). De aansprakelijkheid voor deze hoofdsom wordt ten volle gedragen door de Provincie Groningen, echter de gemeentelijke aandeelhouders staan op hun beurt voor 90% daarvan garant tegenover de Provincie Groningen.
Het garantiebedrag is gekoppeld aan het aantal km gelegde hoofdleiding. Voor Slochteren houdt dit 192 km in. Het garantiebedrag voor Slochteren bedraagt hierdoor € 460.000.

4. **N.V. Bank Nederlandse Gemeenten**
   Vestigingsplaats is Den Haag

   Doel: De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.

   Financieel belang: aantal aandelen à € 2,50. De gemeente Slochteren is in het bezit van 20.124 aandelen (€ 50.310)

   Eigen vermogen per 01-01-2007 € 2.576 mln.
   Eigen vermogen per 31-12-2007 € 2.053 mln.
   Vreemd vermogen per 01-01-2007 € 87.357 mln.
   Vreemd vermogen per 31-12-2007 € 90.549 mln.

   Nettowinst in 2007 bedroeg € 195 mln.

c. Stichtingen

1. **Stichting landgoed Fraeylemaborg**
   Vestigingsplaats is Slochteren.

   Doel: Deze stichting heeft als doel het behouden en ontwikkelen van de cultuurhistorische waarden van het landgoed, in combinatie met een daarop afgestemd scala aan functies en activiteiten, voor een zo breed mogelijk publiek.

2. **Stichting Kassencomplex Sappemeer (stichting KAS)**
   Op het moment van schrijven is de verwachting dat de Stichting KAS per 1 januari 2009 geliquideerd is.

3. **Stichting "Baanvak"**
   Vestigingsplaats is Hoogezand-Sappemeer.

   Doel: De stichting heeft ten doel het bieden van betaald werk aan zeer moeilijk bemiddelbare werkloze werkzoekenden en het bevorderen van werkervaring, vorming en scholing van die werknemers ter versterking van

hun positie op de arbeidsmarkt en de doorstroming naar ander werk en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zins van het woord.

Financieel belang: De bijdrage voor 2009 bedraagt € 747.000. Verdere verantwoording over de stichting Baanvak vindt plaats via het programma Werk en Inkomen.

Paragraaf 6	Grote projecten/Grondbeleid
Beoogd maatschappelijk effect	De grote projecten richten zich op een integrale ontwikkeling van de dorpskernen of een gebiedsontwikkeling met als doel achterstanden op de verschillende beleidsterreinen weg te werken en toekomstperspectieven te bieden voor de betreffende dorpen of genoemde gebieden. De paragraaf grote projecten omvat: Centrumontwikkeling Siddeburen Ontwikkeling Harkstede Meerstad Slochteren Integraal Steendam / Schildmeer
Centrumontwikkeling Siddeburen	**Centrumontwikkeling Siddeburen** Het project Centrumontwikkeling Siddeburen omvat het verbeteren van de woon- en leefomgeving van het centrum van het dorp Siddeburen op basis van een integrale structuurvisie. In 2008 is gestart met een nieuwe structuurvisie voor het dorp Siddeburen. Vanuit deze nieuwe structuurvisie vindt een doorstart plaats van het project. <u>Ontwikkelingen 2009</u> Het oorspronkelijke ISV project centrumontwikkeling Siddeburen is, met uitzondering van de locatie Spijker, in 2008 opgeleverd met het gereed komen van het nieuwe winkelcentrum. De locatie Spijker is later toegevoegd aan het project en in 2009 zal er duidelijkheid komen omtrent de ontwikkeling. Mogelijke deelprojecten in Siddeburen in 2009 zijn de ontwikkeling van de huisvesting van de voorzieningen voor onderwijs, kinderdagopvang en buitenschoolse opvang in de vorm van een Brede School alsmede de voorbereidingen voor uitbreidingen van het woningaanbod, afgestemd op de in de structuurvisie vastgelegde behoefte in het dorp Siddeburen. <u>Middelen</u> Voor de uitvoering van het ISV project centrumontwikkeling is € 1.361.341,- gereserveerd in de reserve grote projecten. Met de toevoeging van de voor uitvoering benodigde rente ligt het project financieel op schema. Als datum voor de eindafrekening van het ISV project staat gepland 01-01-2010. Voor nieuwe deelprojecten zullen afzonderlijke financiële voorstellen worden aangereikt, rekening houdend met eventuele participatie van andere partijen.
Ontwikkeling Harkstede	**Ontwikkeling Harkstede** Het project Harkstede omvat de afronding van de uitwerking en realisatie van de plannen zoals deze zijn vastgelegd in de Visie Harkstede en de uitwerking van nieuwe plannen in en rond Harkstede . <u>Ontwikkelingen 2009</u> Met het besluit om het appartementencomplex op het terrein van de voormalige school te laten vervallen is het ISV project Centrum Harkstede in 2009 gereed en kan de eindafrekening worden opgesteld. Van het plan Borgmeren/Eilandrijk zal in 2009 de omgeving van het appartementencomplex van VDM woonrijp worden afgewerkt. In overleg met Bureau Meerstad, de gebiedscommissie Meerstad en DLG worden afspraken gemaakt om de toekomstige ontwikkelingen in en rond Harkstede op te pakken. Zo zal de ecologische verbindingszone vanuit Meerstad naar het Zuidlaardermeer worden uitgewerkt in samenhang met de uitwerking van de woonvlek in Meerstad ten westen van Harkstede. Hierin zal de verbinding van Harkstede met het meer van Meerstad worden opgenomen. Voor de omgeving van de Hoofdweg in Harkstede wordt in 2009 een nieuwe structuurschets opgesteld. In deze schets zal de toekomst van het centrum van

Harkstede worden weergegeven rekening houdend met de toekomstige ontwikkelingen vanuit Meerstad. Dit zal leiden tot voorstellen om het project Harkstede een nieuwe tweede fase in te laten gaan.

Middelen
Het ISV project Centrum Harkstede is opgenomen in de bestemmingsreserve grote projecten. In 2009 zal een eindafrekening worden opgesteld.
Van het plan Eilandrijk 2 en 3 is het resultaat in de reserve grote projecten verwerkt.

Meerstad

Meerstad
In het project Meerstad heeft de gemeente Slochteren samen met de gemeente Groningen, de provincie Groningen en DLG een samenwerkingsovereenkomst met vier marktpartijen gesloten. Hierin is vastgelegd de ambitie om het gebied ten oosten van de stad Groningen te ontwikkelen ten behoeve van de realisering van een woonwijk en bedrijventerreinen, de aanleg van een meer en de aanleg van een kwalitatief hoogwaardig landschap overeenkomstig de uitgangspunten van het Masterplan Meerstad.

Inleiding
Het project bevindt zich in de ontwikkelingsfase. De geplande einddatum voor het totale project is 2026. De positie van de gemeente Slochteren in het project is, tenminste, drieledig: aandeelhouder, bevoegd gezag en afnemer van producten en toekomstig openbaar gebied.
Bureau Meerstad is verantwoordelijk voor het opstellen van planningen, waaronder een totaalplanning en fasering voor het gehele project.

Ontwikkelingen 2009
In 2008 is de ontwikkelingsstrategie voor Meerstad herijkt. Op basis van voortschrijdend inzicht en nadere invulling van de plannen, is voor 2009 een nieuwe grondexploitatie opgesteld.
Het ontwerp globaal bestemmingsplan (GBP) voor het exploitatiegebied ten noorden van de Hoofdweg en ten zuiden van het Slochterdiep en de daarbij behorende MilieuEffect Rapportage (MER) en Strategische Milieubeoordeling (SMB) zijn in december 2007 door de raden van Slochteren en Groningen vastgesteld.
De uitvoering van Deelplan 1 is in 2009 in volle gang. Voor Deelplan 1 fase 1 zal de verkoop van de woningen starten in juni 2009. De volgende fases van deelplan 1 zullen in 2009 worden uitgewerkt.
De voorbereidingen voor de ontwikkeling van delen van fase 2, 3 en 5 zullen in 2009 worden opgestart zodat in de volgende jaren een gevarieerd woningbouwprogramma kan worden aangeboden.
In 2008 is tevens de procedure gestart voor het verkrijgen van de vrijstelling voor de zgn. IJsbaanlocatie, in Lageland. Woningbouw en compensatiegebied voor de heikikker zullen op basis van die vrijstelling gerealiseerd kunnen worden.
De gemeenten Groningen en Slochteren hebben begin 2008 ingestemd met de vorming van een tijdelijk Openbaar Lichaam, in het kader van een gemeenschappelijke regeling waar Groningen en Slochteren aan deelnemen. In 2009 zal de gemeenschappelijke regeling zijn opgericht om de uitvoering van de hieraan toebedeelde gemeentelijke taken ter hand te nemen.
In 2009 worden voorbereidingen getroffen voor de bouw van een brede school in deelplan 1. Naar verwachting zal eind 2010 de basisschool, met peuterspeelzaal en kinder- en buitenschoolse opvang haar deuren openen.

Middelen
Op het moment dat Meerstad daadwerkelijk ontwikkeld gaat worden, heeft dat (grote) gevolgen voor de gemeente Slochteren en haar financiële huishouding. Aangezien het thans nog niet mogelijk is al deze gevolgen zichtbaar te maken in de afzonderlijke producten in de begroting, zal Meerstad voorlopig onder de grote projecten vallen.

	Uiteindelijk zullen de diverse onderdelen van Meerstad een plek moeten krijgen in de afzonderlijke programma's en producten van de begroting. In het bovenstaande is de afnemersrol van de gemeente Slochteren kort geschetst. Het afnemen van toekomstig/nieuw (openbaar) gebied brengt ook kosten voor beheer en onderhoud met zich mee. Tegenover een aantal van de kostenposten staan rechtstreekse inkomsten. Te denken valt, onder andere, aan reiniging, riolering en bouwleges. Ten aanzien van andere inkomsten (gemeentefonds, onroerende zaaksbelasting) geldt dat deze vanwege de systematiek in de tijd achter de te plegen investeringen (voor openbaar gebied maar (met name) ook te realiseren voorzieningen) aanlopen. Er wordt van uitgegaan dat de te plegen investeringen in de eerste periode de inkomsten zullen overstijgen zodat voorinvesteringen noodzakelijk zullen zijn. De overheden zijn bij al deze zaken leidend, maar bij alle Meerstadpartners leeft het besef dat het hier om een gezamenlijke opgave binnen het project gaat. De tijdige realisatie van voorzieningen is niet voor niets als een van de belangrijke pijlers 'onder het project gezet'. De precieze omvang en gevolgen van en oplossingen voor het (voor)financieringsvraagstuk zullen de komende periode verder uitgewekt gaan worden. In zijn algemeenheid geldt dat vanaf de gereedkoming van de eerste woningen de groei van het inwonertal van de gehele gemeente de financiële druk verlaagt: de kosten kunnen immers over meer mensen en producten worden omgeslagen.
Slochteren Integraal	**Slochteren Integraal** De doelstelling van het project Slochteren Integraal is het ontwikkelen van een ruimtelijke visie voor de langere termijn (15 tot 20 jaar) en anderzijds het realiseren van deeluitwerkingen zoals die zijn gedefinieerd in de eerste uitvoeringsfase (tussen nu en 5 jaar). De vastgestelde ruimtelijke visie is het raamwerk voor de deeluitwerkingen Veenlaan, Slochterhaven en Slochterveldweg (voor zover het de voorzieningencluster betreft). Deze planontwikkeling zal in 2009 in de uitvoering zijn vervolg krijgen. <u>Ontwikkelingen 2009</u> In 2008 is gestart met de procedure voor het bestemmingsplan Veenlaan. Deze procedure zal eind 2009 zijn afgerond. Daarnaast is een projectplan opgestart voor de aanleg van de infrastructuur. De start van aanlegwerkzaamheden is gepland medio 2009 om kavelverkoop in 2009 te kunnen starten. In de Slochterhaven zal in 2009 worden gestart met de ontwikkeling van het terrein van de oude gemeentewerf. De invulling van het voorste deel van het havengebied zal worden ontwikkeld in samenhang met haar omgeving, het gebied tussen de Fraeylemaborg, het havengebied en het voorste deel van het Slochterdiep. Met betrekking tot de voorzieningen langs de Slochterveldweg zijn in 2008 onderzoeken opgestart, waaronder een onderzoek naar de haalbaarheid van een Brede School, die in 2009 zullen leiden tot een keuze voor de invulling van het gebied. Bij een positief besluit over de verplaatsing van het zwembad komt in het centrum van het dorp een locatie beschikbaar voor sociale woningbouw of koopwoningen voor starters op de woningmarkt, zoals bedoeld in het onderdeel centrum Slochteren van de Visie Slochteren. <u>Middelen</u> Voor het gehele project Slochteren Integraal is een globale exploitatieopzet gemaakt. Van de deeluitwerkingen zal als onderdeel van deze globale opzet een gedetailleerde exploitatieopzet worden gemaakt. De financiële resultaten zullen (conform BBV) tijdens de ontwikkelfase van de verschillende deeluitwerkingen worden opgenomen op de balans via de staat P. Het project Slochteren Integraal wordt toegevoegd aan de paragraaf grote projecten.
Steendam / Schildmeer	**Steendam/Schildmeer** Doel van het project is om met een gebiedsgerichte aanpak de potenties van het gebied te benutten en de kwaliteiten die het gebied heeft te versterken. Functies als toerisme,

recreatie, ecologie, natuur en woningbouw worden versterkt.

Inleiding

Door het versterken van de diverse functies van het gebied zal een dragende structuur worden gecreëerd, die al deze functies in het gebied verbindt. Daartoe is er samen met de provincie een gebiedsvisie opgesteld. Na vaststelling worden de diverse onderdelen ven het project nader uitgewerkt.

Ontwikkelingen 2009

In 2009 zal de golfbaan in gebruik worden genomen. Het betreft de eerste fase met 9 holes.
De realisatie van de Geerlandweg zal in 2009 worden aangevangen.
Voor de verdere ontwikkeling van Steendam is onze inzet om in 2009 te komen tot een uitvoeringsorganisatie samen met de ontwikkelaars die grondposities in dit gebied bezitten.

Middelen

Voor de ontwikkeling van het gebied zal een exploitatieopzet worden opgesteld.

Paragraaf 7	Lokale Heffingen

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Ingevolge artikel 10 van bovengenoemd besluit is het opstellen van een paragraaf betreffende de lokale heffingen verplicht en dient in ieder geval te bevatten:

a. de geraamde inkomsten;
b. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
c. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
d. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Inleiding

De lokale heffingen zijn een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente. In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de door de gemeente geheven belastingen en heffingen.

Veranderingen 2009

<u>Rioolrecht</u>

In 2007 zijn de wijzigingen op de Wet milieubeheer (WM) en de Wet op de waterhuishouding (Wwh) aangenomen door de Eerste Kamer. Dit heeft er toe geleid dat de zorgplicht in de WM wordt beperkt tot de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater en dat in de Wwh de zorgplicht met betrekking tot afvloeiend hemelwater en de grondwaterstand is opgenomen.
Ter dekking van de kosten voor bovengenoemde watertaken heeft de gemeenten, de mogelijkheid één of twee heffingen op te leggen bij de belastingplichtige. Het uitgangspunt voor deze heffing(en) is dat de kosten in de gemeentelijke begroting worden toegerekend aan de producten 'riolering', 'hemelwater' en 'grondwater'.
De nieuwe gemeentelijke heffing zal het karakter van een bestemmingsheffing hebben, bedoeld om 'collectieve maatregelen te treffen' Dit in tegenstelling tot de huidige rioolrechten die gericht is op 'het individuele profijt van de burger'.

In het GRP is vastgelegd dat de jaren 2008 en 2009 worden gezien als overgangsfase. Deze periode wordt gebruikt om voorbereidingen te treffen om uiterlijk met ingang van 2010 de belastingverordening te wijzigen en de rioolheffing ingevoerd te hebben waarbij rekening wordt gehouden met nieuwe voorschriften. Ook moeten de kosten worden uitgesplitst in kosten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. In de nota lokale heffingen zal uitgebreid een voorstel worden gedaan voor de aanpassing van de verordening.

<u>Onroerende zaakbelasting (ozb)</u>

Het is onze ambitie is dat het tarief van de ozb in 2009 licht daalt, zoals dit ook in 2008 het geval is geweest. Als gevolg van de waardestijging en de uitbreiding van het aantal panden leidt dit tot een omzetstijging die lager is dan het inflatiepercentage. Per saldo stijgt de lastendruk voor de burger, net als in 2008, met niet meer dan 1 %.
In het bestuursakkoord tussen het Rijk en de VNG van 4 juni 2007 is afgesproken dat zal worden verkend en uitgewerkt of en hoe de tariefstelling per € 2.500 waarde-eenheid van een onroerend goed vervangen kan worden door een percentage. Momenteel ligt het wetsvoorstel bij de 2e Kamer. Onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring betekent dit dat per 1 januari 2009 de ozb als percentage van de waarde zal worden berekend.

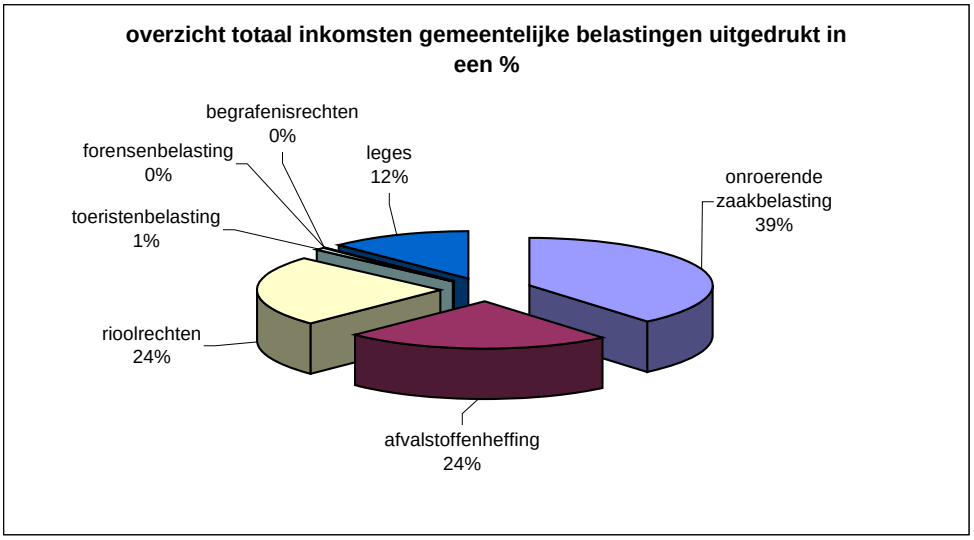
<u>Betalingstermijnen</u>

Per ingang van 2009 worden de betalingstermijnen voor betalingen met acceptgiro's teruggebracht van drie tweemaandelijkse termijnen naar drie maandelijkse termijnen. Hiermee wordt het treasury-beleid effectief vormgegeven, de gemeentelijke belastingen worden gemiddeld eerder ontvangen dan voorheen het geval was. Voorts wordt het gebruik van automatische incasso gestimuleerd, dit leidt tot lagere perceptiekosten.

Inkomsten gemeentelijke belastingen

Overzicht inkomsten gemeentelijke belastingen

In onderstaand grafiek wordt de afzonderlijke inkomstenbronnen van de belastingen uitgedrukt in een percentages.

Tarieven

In de onderstaand overzicht zijn de afzonderlijke tarieven van de diverse belastingen opgenomen.

Omschrijving	**Tarief 2008**	**Tarief 2009**	**Stijgings-percentage**
Onroerende zaakbelastingen: **- Ozb eigenaren woning** **- Ozb eigenaren niet-woning** **- Ozb gebruiker niet-woning**	 2,52 3,84 3,07	n.n.b.	In de begroting is rekening gehouden met een omzetstijging van 2% als gevolg van areaaluitbreiding
Afvalstoffenheffing: - Éénpersoonshuishouden - Meerpersoonshuishouden	 204,58 226,58	 208,16 230,55	 1,75 % 1,75 %
Rioolrechten	259,30	259,30	0 %
Toeristenbelasting: - Forfaitaire heffing 2 pers., 60 dagen - Forfaitaire heffing 3 pers., 60 dagen - Forfaitaire heffing 2 pers., 85 dagen - Forfaitaire heffing 3 pers., 85 dagen - Forfaitaire heffing 2 pers., 100 dagen - Forfaitaire heffing 3 pers., 100 dagen - Per overnachting (niet forfaitair)	 90 135 127,50 191,25 150 225 0,75	 90 135 127,50 191,25 150 225 0,75	 0% 0% 0% 0% 0% 0% 0% 0% 0%
Forensenbelasting: Vastgestelde woz-waarde: - € 100.000,- of minder - € 100.000,- t/m € 150.000,- - € 150.000,- t/m € 200.000,- - € 200.000 of meer	 283,10 308,10 333,10 358,10	 283,10 308,10 333,10 358,10	 0% 0% 0% 0%

Onroerende zaakbelastingen	De onroerende zaakbelastingen is naast de uitkeringen uit het gemeentefonds de belangrijkste algemene inkomstenbron van de gemeente. De belasting valt te splitsen in 2 heffingen, te weten een eigenaren en een gebruikersbelasting en er wordt geheven naar € 2.500,- vastgestelde waarde van een onroerende zaak. De vastgestelde waarde is de waarde conform de wet Waardering onroerende zaken (Wet WOZ). De waarde van alle onroerende zaken dient jaarlijks opnieuw te worden bepaald. Vanaf belastingjaar 2005 wordt de WOZ-beschikking tezamen met de gemeentelijke aanslagen op één biljet verzonden. Omdat de WOZ-beschikking jaarlijks op het aanslagbiljet verschijnt kan in elk belastingjaar bezwaar worden gemaakt tegen de vastgestelde waarde. Door voorlichting, onder andere door het mee laten zenden van een uitgebreide belastinggids tezamen met een aanslagbiljet, is het percentage bezwaren aanvankelijk gedaald van 8,2% naar 2% van het aantal verzonden aanslagbiljetten. Echter, in 2008 is dit percentage opgelopen naar 5%. De oorzaak van deze toename is ons niet bekend. Voor het belastingjaar 2001 is door de gemeenteraad besloten een tariefdifferentiatie tussen woningen en niet woningen in te voeren. Deze differentiatie dient het verschil in waardestijging tussen woningen en niet-woningen in een herwaarderingsronde op te vangen. De tariefdifferentiatie tussen de eigenaren- en gebruikersheffing mocht op grond van de gemeentewet (ex artikel 220g Gemeentewet) maximaal 125% bedragen. Dit wetsartikel is met ingang van belastingjaar 2006 vervallen verklaard. Een andere differentiatie is sindsdien, mits niet de wettelijke maximumtarieven werden gehanteerd, toegestaan. Hiermee bereiken we dat we Slochteren, zowel voor bedrijven als voor inwoners, mogen rekenen tot de 10 gemeenten in de provincie met de laagste lasten. De lastendruk stijgt, net als in 2008, met niet meer dan 1 %.
Afvalstoffenheffing	De kosten van de afvalinzameling en –verwerking worden in rekening gebracht door middel van de afvalstoffenheffing. Deze kosten zijn inclusief BTW. Het hiervoor vastgestelde beleid is, dat de tarieven kostendekkend dienen te zijn. Slochteren kent als tariefdifferentiatie een één- en meerpersoonstarief. De tarieven afvalstoffenheffing 2009 zullen met 1,75% stijgen.
Rioolrechten	Slochteren heft de rioolrechten van de eigenaar. Het tarief is een vast bedrag per aansluiting. De opbrengst dient ter dekking van de kosten van de afvoer van afvalwater, en het in stand houden van het gemeentelijke rioolstelsel. Deze kosten zijn inclusief BTW. Net als bij de afvalstoffenheffing is ook hier het beleid dat de tarieven volledig kostendekkend dienen te zijn. Met betrekking hiertoe is een egalisatiereserve ingesteld. Daarmee wordt de kostendekkendheid en geleidelijke opbouw in de tariefsaanpassingen over een lange periode gegarandeerd.
Toeristenbelasting	Artikel 224 van de Gemeentewet gaat over de toeristenbelasting. Deze lijkt veel op de forensenbelasting, en is gebaseerd op de profijtgedachte in ruime zin: een gemeente maakt kosten voor voorzieningen die mede door niet-inwoners (toeristen, forensen) worden gebruikt, maar krijgt daarvoor geen vergoeding uit het Gemeentefonds. De opbrengst van de toeristenbelasting is niet bedoeld om de kosten van toeristische voorzieningen te dekken, maar vloeit in de algemene middelen van een gemeente. Toeristenbelasting wordt niet geheven over het verblijf van de eigen inwoners van een gemeente. Voor niet-inwoners zijn er twee mogelijkheden. In de eerste plaats kan toeristenbelasting rechtstreeks worden geheven van degene die verblijf houdt. In de tweede plaats kan worden geheven van degene die gelegenheid tot verblijf aan niet-inwoners biedt, voor zover deze persoon of instelling financieel belang bij de 'toeristen' heeft. Gemeente Slochteren hanteert deze laatste mogelijkheid.

Forensenbelasting	De forensenbelasting is geregeld in artikel 223 van de Gemeentewet. De gedachte achter deze belasting is dat forensen, niet-inwoners van een gemeente, profiteren van allerlei activiteiten en voorzieningen van een gemeente, zonder dat de gemeente hiervoor een tegemoetkoming uit het Gemeentefonds ontvangt. Voor inwoners van een gemeente is dat anders; in de algemene uitkering van het Gemeentefonds wordt immers wel rekening gehouden met het aantal inwoners (via de maatstaf inwoners). De forensenbelasting is dus gebaseerd op de profijtgedachte, maar is niet bedoeld als instrument om kosten te verhalen. De opbrengst van de forensenbelasting komt ten goede aan de algemene middelen van de gemeente en is dus vrij besteedbaar. Een gemeente kan alleen forensenbelasting heffen als de persoon geen hoofdverblijf in de betreffende gemeente houdt.
Kwijtscheldingsbeleid	Het verlenen van kwijtschelding voor de gemeentelijke belastingen en heffingen is door het rijk aan strenge regels gebonden. De beleidsvrijheid van de gemeente bestaat uit: - Het niet verlenen van kwijtschelding voor de belastingen (in dergelijke gevallen dient de gemeente een andere vorm van armoedebeleid te ontwikkelen), - Het verlenen van kwijtschelding voor een gedeelte van de belastingen (vb alleen voor gebruikersbelastingen), - Het verlenen van kwijtschelding voor alle belastingen. Naast deze beleidsvrijheid kan de gemeente ook een norm voor het verlenen van kwijtschelding bepalen. Deze norm kan bestaan uit 90 t/m 100% van het sociaal minimum. De gemeente Slochteren kent een ruim kwijtscheldingsbeleid. Er kan in principe voor iedere belasting kwijtschelding worden verleend. In principe, daar voor eigenarenbelastingen vaak (door de overwaarde van de onroerende zaak) niet aan de voorwaarden wordt voldaan om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. De norm van Slochteren is 100% van het sociaal minimum. Vanuit de Invorderingswet 1990 kan kwijtschelding van de belastingen worden verleend tot een bedrag gelijk aan het nog openstaand bedrag na tien jaren. In oktober 2006 zijn beleidsregels inzake kwijtschelding van kracht geworden, waarmee zowel de rechten en plichten zijn geregeld alsmede een beperking is aangebracht in de termijn waarover belastingplichtige kwijtschelding kan aanvragen.
Nota Lokale Heffingen plus vaststelling verordeningen	Conform de Financiële verordening is vastgelegd dat wij éénmaal per raadsperiode een Nota Lokale Heffingen de raad aanbieden. De huidige Nota Lokale Heffingen dateert van 2004. Eind 2008 zal de nieuwe nota plus de verordeningen met de tariefvoorstellen voor o.a. ozb, rioolrechten en de legesverordening voorgelegd worden aan de raad ter besluitvorming. Gezien het feit dat de verordeningen en de Nota Lokale Heffingen raakvlakken hebben is ervoor gekozen om ze dan als één pakket aan u aan te bieden.

Paragraaf 8	Bestuur
Toekomstvisie	De toekomstvisie 'het Land van Slochteren 2020 is het uitgangspunt voor verdere beleidsontwikkeling. Niet alleen voor wat betreft de inhoud, ook in de manier van werken, samen met burgers en belanghebbenden werken aan het strategisch beleid willen we doorgaan op de ingeslagen weg. Belangrijke partners bij het concretiseren en realiseren van de toekomstvisie zijn de verenigingen Dorpsbelangen. Samen met de inwoners van de kernen in onze gemeente, vertegenwoordigd in de verenigingen Dorpsbelangen willen we werken aan de leefbaarheid en initiatieven ondersteunen die de leefbaarheid en duurzaamheid van de dorpen bevorderen. De toekomstvisie zullen we komend jaar verder uitwerken, in een of meer structuurvisies die samen het gehele grondgebied van onze gemeente bestrijken, maar ook in het woonplan voor de volgende planperiode en op beleidsterreinen als accommodatie- en cultuurbeleid. Hierbij ontstaat vanzelfsprekend ook weer de aansluiting met de beleidsprocessen die vanuit de raad zijn opgepakt in het kader van een vernieuwende aanpak van het raadswerk.
Bestuurskracht-onderzoek	De bestuurskracht van onze gemeente wordt het meest bevorderd door de groei van het inwonertal die de komende jaren in Meerstad wordt gerealiseerd. Samenwerking met de gemeente Hoogezand, vooral op operationeel niveau, maakt dat we de uitdagingen waarvoor de gemeente staat ook aankunnen. De samenwerking in Meerstad, zowel in publiek-private samenwerkingsvormen als samen met de gemeente Groningen in de gemeenschappelijke regeling Meerstad is het meest effectief om de voorspoedige ontwikkeling en realisatie van Meerstad te bevorderen. Een verdere schaalvergroting door fusie of herindeling is daarom in Slochteren niet aan de orde en zou zelfs contraproductief zijn voor de lopende processen van bestuurlijke en operationele samenwerking.
GR Meerstad	In Meerstad wordt de gemeenschappelijke regeling die we samen met de gemeente Groningen hebben ingesteld het belangrijkste orgaan voor de totstandkoming van het beleid voor dit deel van beide gemeenten. Deze gemeenschappelijke regeling wordt ook verantwoordelijk voor de uitvoering van gemeentelijke taken in Meerstad gedurende de periode dat een deelplan zich in de realisatiefase bevindt. Nadat een deelplan is gerealiseerd, wordt de gemeente zelf weer in de volle omvang verantwoordelijk voor de uitvoering van deze taken en worden taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden weer overgedragen aan de gemeente op wiens grondgebied het betreffende deelplan ligt.
Samenwerking H-S	De samenwerking met Hoogezand-Sappemeer is in eerste instantie aangegaan op operationeel gebied, met name op het gebied van de bedrijfsvoering. Deze samenwerking vormt een goede basis om ook op het gebied van beleid en strategie samen op te trekken. Periodiek overleg, zowel van portefeuillehouders, colleges als van de ambtelijke leiding brengt in beeld op welke terreinen voordelen te behalen zijn in de samenwerking van beide gemeenten en hoe we tot maximale synergie kunnen komen.

Hoofdstuk 4: Budgetautorisatie

Budgetautorisatie

Budgetautorisatie

Op bijgaand overzicht treft u de budgetten per begrotingsprogramma aan. Elk programma is onderverdeeld naar de lasten en baten., Het overzicht toont de bedragen die de raad per programma beschikbaar stelt aan het college. Het college is per programma geautoriseerd om de bedragen te besteden. De voortgangsrapportages en de jaarrekening zullen gebaseerd zijn op de geautoriseerde bedragen per programma.

	Begroting 2009		
Omschrijving	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Programma 1 Veiligheid	1.136.558	15.000	1.121.558
Programma 2 Openbaar onderwijs	122.705	10.450	112.255
Programma 3 Gemeenschapsvoorziening	3.726.445	916.399	2.810.046
Programma 4 Maatschappelijke activering	4.728.077	611.139	4.116.938
Programma 5 Werk en inkomen	6.216.141	5.074.794	1.141.347
Programma 6 Beheer en openbare ruimte	7.391.793	3.242.260	4.149.533
Programma 7 Ruimtelijke ontwikkeling	2.598.970	829.875	1.769.095
Programma 8 (excl. reserves) Algemene dekkingsmiddelen	3.600.358	17.699.262	-14.098.904
Resultaat VOOR bestemming	**29.521.047**	**28.399.178**	**1.121.868**
Programma 8 (reserves) Toevoegingen/onttrekking aan reserves	889.900	1.307.435	- 417.535
Resultaat NA bestemming	**30.410.947**	**29.706.613**	**704.334**

Het resultaat na bestemming zal, overeenkomstig de meerjarenbegroting 2009-2012, worden gedekt door een uitname uit de Algemene reserve (€ 396.040) en de Saldireserve (€ 308.292).

Hoofdstuk 5: Kerngegevens

Kerngegevens

A. Sociale structuur	1-1-2008	1-1-2007
Aantal inwoners waarvan:	15.558	15.188
Van 0 - 3 jaar	684	705
Van 4 - 16 jaar	2.673	2.594
Van 17 - 64 jaar	10.023	9.797
Van 65 jaar en ouder	2.178	2.091
Aantal cliënten in de Wet werk en bijstand	152	197
Aantal tewerkgestelden in sociale werkgemeenschappen	61	61
B. Fysieke structuur		
Oppervlakte gemeente waarvan:	15.877	15.877
Binnenwater	573	573
Aantal woningen	6.126	5.823
Lengte in m1 van de gemeentelijke wegen waarvan:	270.917	270.917
Binnen de bebouwde kom	66.762	66.762
Buiten de bebouwde kom	181.455	181.455
On- en/of halfverhard	4.920	4.920
Recreatieve fietspaden	17.780	17.780
Lengte waterwegen	38.980	38.980
Aantal ha openbaar groen waarvan:	131	131
Wijkgroen	34	34
Speelterreinen	5	5
Buitengebieden	70	70
Bermen	140	140
Sportvelden	20	20
Begraafplaatsen	1	1
Scholen	1	1
Aantal bomen	17.200	17.200

C. Financiële structuur (in bedragen per inwoner)	Begroting 2009	Begroting 2008
Aantal inwoners	15.558	15.188
Gewone uitgaven	1.644	1.801
Kapitaaluitgaven	310	301
Opbrengst belastingen	146	150
Algemene uitkering gemeentefonds	848	816
Vaste schuld start boekjaar	865	985
Boekwaarde geactiveerde kapitaaluitgaven	3.324	3.033
Eigen financieringsmiddelen	1.515	1.429

Bijlagen

Financieel meerjarenperspectief 2009 - 2012

	2009	2010	2011	2012
Resultaat beheersbegroting (negatief = nadeel)	-291.808	-291.808	-291.808	-291.808
Kosten vervangingsinvesteringen	3.747	-323.894	-761.501	-976.864
Kosten overige ontwikkelingen	-516.272	-142.218	218.067	796.426
Overige opbrengsten	100.000	100.000	100.000	100.000
Vrijval kapitaallasten		250.000	375.000	525.000
Begrotingsresultaat	-704.333	-407.920	-360.242	152.754
Ten laste van de Algemene Reserve	396.040	53.195	27.780	
Ten laste van de Saldireserve	308.293	354.725	332.462	-152.754
	0	0	0	0

Conform de zomerbrief 2009 wordt het begrotingstekort ten laste gebracht van de saldireserve.

Het resultaat van de beheersbegroting heeft de volgende lasten en baten per product:

Programma	Product	Lasten	Baten	Saldo
1. Veiligheid	26. brandweer	930.874	15.000	915.874
	27. veiligheid	199.684		199.684
	TOTAAL programma 1	**1.130.558**	**15.000**	**1.115.558**
2. Openbaar onderwijs	14. openbaar onderwijs	122.705	10.450	112.255
	TOTAAL programma 2	**122.705**	**10.450**	**112.255**
3. Onderhoud gemeenschapsvoorzieningen	11. kinderen	423.325	95.007	328.318
	13. lokaal onderwijs	1.418.846	62.825	1.356.021
	22. sport	956.760	150.871	805.889
	23. dorpshuizen	722.324	407.696	314.628
	TOTAAL programma 3	**3.521.255**	**716.399**	**2.804.856**
4. Maatschappelijke activering	7. opvang nieuwkomers	255.255	96.500	158.755
	8. individuele voorzieningen	1.926.803	139.269	1.787.534
	9. gezondheidszorg	285.704		285.704
	10. jeugd	360.378	228.420	131.958
	12. algemene voorzieningen	218.551		218.551
	24. recreatie en toerisme	99.833	450	99.383
	25. kunst en cultuur	835.125	146.500	688.625
	30 informatie en advies	139.976		139.976
	31. leefbaarheid	103.897		103.897
	32. mantelzorg en vrijwilligers	109.713		109.713
	33. financiële ondersteuning	119.842		119.842
	TOTAAL programma4	**4.455.077**	**611.139**	**3.843.938**
5. Werk en Inkomen	4. inkomen	2.883.963	2.047.240	836.723
	5. werk	3.088.014	2.765.282	322.732
	6. economische zaken	194.164	12.272	181.892
	TOTAAL programma 5	**6.166.141**	**4.824.794**	**1.341.347**
6. Beheer openbare ruimte	15. groenbeheer	1.249.975	24.383	1.225.592
	16. infrastructuur	2.328.687	20.057	2.308.630
	17. afval	1.388.296	1.476.980	-88.684
	18. riool en openbare hygiene	1.543.658	1.551.407	-7.749
	19 milieu	483.359	2.450	480.909
	TOTAAL programma 6	**6.993.975**	**3.075.277**	**3.918.698**
7. Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting	20. bouwen en wonen	823.597	658.300	165.297
	21 ruimtelijke plannen	1.755.373	46.575	1.708.798
	TOTAAL programma 7	**2.578.970**	**704.875**	**1.874.095**
8. Lokale lasten en algemene dekkingsmiddelen.	1. bestuursorganen raad	237.903		237.903
	2. bestuursorganen college	1.405.765		1.405.765
	3. bevolking	766.751	227.400	539.351
	28 financiering en algemene dekkingsmiddelen.	812.439	17.296.862	-16.484.423
	TOTAAL programma 8	**3.222.858**	**17.524.262**	**-14.301.404**
	50 beschikking reserves	889.900	1.307.435	-417.535
	TOTAAL beschikking reserves	**889.900**	**1.307.435**	**-417.535**
TOTAAL BEHEERSBEGROTING 2009 (negatief)		**29.081.439**	**28.789.631**	**291.808**

Meerjarenbegroting 2009-2012

U = jaar van uitvoering in geval van investering, kosten jaar daaropvolgend
X = jaar van uitvoering, ten laste van een reserve

Omschrijving Rentepercentage 4,5% 0,0450	Structureel/ Incidenteel	bedrag invest.	Incidenteel 2009	Incidenteel 2010	Incidenteel 2011	Incidenteel 2012	afschr. termijn	bedrag afschr.	Jaarlasten 2009	2010	2011	2012
Programma 1 **Veiligheid**												
Brandweeruniformen	I				25.000						25.000	
Mobilofoons en portofoons	S	30.000					6	5.000			U	6.350
Ademluchtcilinders en maskers	S	35.000					12	2.917				U
Ademluchttoestellen	S	50.000					12	4.167				U
Brandweerkaz. Harkstede, schilderwerk binnen/buiten	S	7.000					5	1.400	U	1.715	1.652	1.589
Dienstauto	S	17.100					7	2.443		U	3.213	3.103
Brandweerhelmen	S	28.500					8	3.563	U	4.846	4.686	4.526
Waterkannonnen	S	9.500					15	633	U	1.061	1.033	1.005
Totaal vervangingsinvesteringen		177.100	0	0	25.000	0		20.122	0	7.622	35.584	16.573
Regionaal Veiligheidsinformatiesysteem, aanschaf	S	20.000					4	5.000	U	5.900	5.675	5.450
Regionaal Veiligheidsinformatiesysteem, onderhoud en abonn.	S								6.000	6.000	6.000	6.000
Totaal overige ontwikkelingen		20.000	0	0	0	0		5.000	6.000	11.900	11.675	11.450
Totaal Veiligheid		197.100	0	0	25.000	0		25.122	6.000	19.522	47.259	28.023

Meerjarenbegroting 2009-2012

U = jaar van uitvoering in geval van investering, kosten jaar daaropvolgend
X = jaar van uitvoering, ten laste van een reserve

Omschrijving Rentepercentage 4,5% 0,0450	Structureel/ Incidenteel	bedrag invest.	Incidenteel 2009	Incidenteel 2010	Incidenteel 2011	Incidenteel 2012	afschr. termijn	bedrag afschr.	jaarlasten 2009	2010	2011	2012
Programma 2 **Openbaar onderwijs**												
Totaal vervangingsinvesteringen		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0
Totaal overige ontwikkelingen		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0
Totaal Openbaar onderwijs		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0

Meerjarenbegroting 2009-2012		U = jaar van uitvoering in geval van investering, kosten jaar daaropvolgend X = jaar van uitvoering, ten laste van een reserve										
Omschrijving Rentepercentage 4,5% 0,0450	Structureel/ Incidenteel	bedrag invest.	Incidenteel 2009	Incidenteel 2010	Incidenteel 2011	Incidenteel 2012	afschr. termijn	bedrag afschr.	Jaarlasten 2009	2010	2011	2012
Programma 3 **Onderhoud gemeenschapsvoorzieningen**												
Inzet reserve woongebonden subsidies									(200.000)	(200.000)		
Nieuw accommodatiebeleid									100.000	100.000	100.000	100.000
Scholen - brandveiligheid - eis brandweer ontruimingsinst.	S	60.000					20	3.000	U	5.700	5.565	5.430
Scholen - binnenmilieu - aanpassingen ventilatie	S	205.000					20	10.250	U	19.475	19.014	18.553
Driespan - tijdelijke uitbreiding (huren 2 lokalen)	I		22.000						22.000			
De wegwijzer - radiatoren + convect buisradiatoren vern.			0						0			
Oetkomst - buitenmuren voegwerk repareren	S	9.250					10	925	U	1.341	1.300	1.258
Oetkomst - dakkoepels	I	2.000	2.000						2.000			
Oetkomst - dakafwerking (verw. Asbest)	S	45.000					15	3.000	U	5.025	4.890	4.755
Onderwijskundige vernieuwing - lokaal maatwerk	S	380.000					25	15.200	U	32.300	31.616	30.932
1e permanente uitbreiding Borgstee (driespan + kinderopvang)	S	450.000					40	11.250	U	31.500	30.994	30.488
Grondkosten brede school deelplan I Meerstad	S	940.000							U	42.300	42.300	42.300
1e Bouw brede school deelplan I Meerstad (25% bouwkst)	S	2.605.000					40	65.125	U	182.350	179.419	176.489
Bijdragen / vergoedingen brede school deelplan I Meerstad										(224.650)	(221.719)	(218.789)
De wegwijzer - ruimteverwarming water	S	0					15	0		U	0	0
De wegwijzer - leidingen vernieuwen	S	0					15	0		U	0	0
De wegwijzer - fietsenklemmen vernieuwen	I			0			10			0		
De Zonnewijzer - dakafwerking + hwa	S	0					15	0		U	0	0
De Wiekslag - zonwering buitenuitvalscherm vern.	I			1.700			10			1.700		
Driespan - tijdelijke uitbreiding (huren 2 lokalen)	I	15.000		15.000						15.000		
(gymzaal de Wiekslag - afh. Lokaal maatwerk)	S	46.690					20	2.335		U	4.436	4.330
Ruitenvelder - hwa onderhoud	I			250						250		
Ruitenvelder - ventilatoren vernieuwen	I			4.195						4.195		
De Spil - lichtkoepels + dakisolatie en bitumen vernieuwen	S	30.100					15	2.007		U	3.361	3.271
De Spil - bestrating klinkers/beton incl. leiding vern. / herstraten	S	18.000					10	1.800		U	2.610	2.529
De Oetkomst - zonwering buitenuitvalscherm vern.	I			850						850		
Onderwijskundige vernieuwing - lokaal maatwerk	S	500.000					25	20.000		U	42.500	41.600
2e permanente uitbreiding Borgstee (driespan + kinderopvang)	S	450.000					40	11.250		U	31.500	30.994
1e inrichting Borgstee	S	37.500					10	3.750		U	5.438	5.269
2e Bouw brede school deelplan I Meerstad (50% bouwkst)	S	3.410.000					40	85.250		U	238.700	234.864
Bijdragen / vergoedingen brede school deelplan I Meerstad											(238.700)	(234.864)
De Ent - fietsenklemmen vernieuwen	I				1.230						1.230	
De Kinderboom - radiatoren vernieuwen	S	0					20	0			U	0

Meerjarenbegroting 2009-2012

U = jaar van uitvoering in geval van investering, kosten jaar daaropvolgend
X = jaar van uitvoering, ten laste van een reserve

Omschrijving Rentepercentage 4,5% 0,0450	Structureel/ Incidenteel	bedrag invest.	Incidenteel 2009	Incidenteel 2010	Incidenteel 2011	Incidenteel 2012	afschr. termijn	bedrag afschr.	Jaarlasten 2009	2010	2011	2012
De Kinderboom - zonwering buitenuitvalschermen vernieuwen	S	0					10	0			U	0
De Meent - buitenmuren voegwerk repareren	I				3.000						3.000	
De Meent - fietsenstalling repareren	S	12.000					20	600			U	1.140
De Meent - fiestenklemmen vernieuwen	I				1.270		10	0			1.270	
Onderwijskundige vernieuwing - lokaal maatwerk	S	490.000					25	19.600			U	41.650
3e Bouw brede school deelplan I Meerstad (25% bouwkst)	S	2.395.000					40	59.875			U	167.650
Bijdragen / vergoedingen brede school deelplan I Meerstad												(167.650)
De Zonnewijzer - buitenmuren repareren	S	0					20	0				U
De Zonnewijzer - afvoerinstallatie / leidingen	S	0					10	0				U
De Zonnewijzer - ruimteverw. Water/ deels verv. Radiatoren	S	0					15	0				U
De Zonnewijzer - erfafscheiding vernieuwen	I					0						0
Lutje Til - gevels hardhoutenbetimmering vern.	I					3.800						3.800
Lutje Til - kunstof/gres leidingen schoonmaken	I					325						325
De Meent - zonwering buitenuitvalscherm ven.	S	6.200					10	620				U
De Meent - kunstof/gres leidingen schoonmaken	I					375						375
De Oetkomst - fietsenstalling vernieuwen	I					3.200						3.200
Onderwijskundige vernieuwing - Lokaal Maatwerk	S	525.000					25	21.000				U
Brede school deelplan I Meerstad speelplaatsen en projectkst	S	200.000					10					U
Peutersp. Siddeburen, reparatie voegwerk buitenmuren	S	0										0
Peutersp. Siddeburen, afwerking binnenwanden	I	0		0						0		
Peutersp. Siddeburen, vernieuwen platte daken	S	0					15	0		0	0	0
Peutersp. Siddeburen, vernieuwen c.v. ketel	S	0					10	0	U	0	0	0
Peutersp. Siddeburen, sauswerk plafond	I	0		0						0		
Borgstee, jaarlijks onderhoud	S								15.000	15.000	15.000	15.000
Borgstee, schilderwerk	S	45.000					5					U
Ruitenvelder,vervangen glas gymzaal	S	42.275					20	2.114	U	4.016	3.921	3.826
Ruitenvelder, dekverf buiten dorpshuis	I		2.560						2.560			
Ruitenvelder, schilderwerk binnen gymzaal	S	7.540					5	1.508	U	1.847	1.779	1.712

Meerjarenbegroting 2009-2012

U = jaar van uitvoering in geval van investering, kosten jaar daaropvolgend
X = jaar van uitvoering, ten laste van een reserve

Omschrijving Rentepercentage 4,5% 0,0450	Structureel/ Incidenteel	bedrag invest.	Incidenteel 2009	Incidenteel 2010	Incidenteel 2011	Incidenteel 2012	afschr. termijn	bedrag afschr.	Jaarlasten 2009	2010	2011	2012
Ruitenvelder, waterleiding en staalpijp dorpshuis en gymzaal	I		4.890						4.890			
Ruitenvelder, belijning sportvloer	I		2.435						2.435			
Ruitenvelder, wandopening beglazing gymzaal	I				875						875	
Ruitenvelder, vloerafwerking tapijt dorpshuis	I					245						245
Ruitenvelder, schilderwerk buitenkant dorpshuis	S	6.730					5	1.346				U
Ruitenvelder, schilderwerk binnenkant	I					2.195						2.195
Ruitenvelder, ruimteverwarming, plaatradiatoren dorpshuis	I					5.000						5.000
Ruitenvelder, waterleiding koperpijp	I					1.135						1.135
Duurswoldhal, vloeren galerij repareren	S	85.650					20	4.283	U	8.137	7.944	7.751
Duurswoldhal, cv-ketels vervangen	S	25.000					10	2.500		U	3.625	3.513
Duurswoldhal, schilderwerk	S	15.500					5	3.100		U	3.798	3.658
Duurswoldhal, vernieuwen ventilatieunits	S	8.200					20	410		U	779	761
Duurswoldhal, vervangen schoorstenen	I					4.650						4.650
Duurswoldhal, deels vernieuwen linoleum	S	5.900					10	590				U
Duurswoldhal, sauswerk	I					3.000						3.000
Duurswoldhal, systeemplafond vervangen	S	7.800					20	390				U
Duurswoldhal, schilderwerk binnen	S	16.500					5	3.300				U
De Pompel en Schaldmeda, vloerafwerking dorpshuis	I		1.050						1.050			
De Pompel en Schaldmeda, dakrandconstructie	I			1.200						1.200		
Turnhal, reparatie schoorstenen	I		0						0			
Turnhal, vernieuwen plaatradiatoren	S	0					20	0		U	0	0
Turnhal, vernieuwen bestrating	S	0					20	0		U	0	0
Turnhal,vervangen onderzijde hemelwaterafvoer	I			0						0		
Totaal vervangingsinvesteringen		13.097.835	34.935	23.195	6.375	23.925		356.377	(50.065)	47.536	326.445	382.345
Sportveld Siddeburen, beheer	S								2.000	2.000	2.000	2.000
Sportveld Schildwolde, beheer	S								1.500	1.500	1.500	1.500
Sportveld Froombosch, beheer	S								1.500	1.500	1.500	1.500
Sportveld Harkstede, beheer	S								2.000	2.000	2.000	2.000
Renovatie hoofdveld Siddeburen	I		15.000						15.000			
Renovatie hoofdveld Froombosch	I			15.000						15.000		
Inhaalslag sportmaterialen	I		33.255						33.255			
Inhaalslag sportmaterialen	S									17.000	17.000	17.000
Totaal overige ontwikkelingen		0	48.255	15.000	0	0		0	55.255	39.000	24.000	24.000
Totaal Onderhoud gemeenschapsvoorzieningen		13.097.835	83.190	38.195	6.375	23.925		356.377	5.190	86.536	350.445	406.345

Meerjarenbegroting 2009-2012

U = jaar van uitvoering in geval van investering, kosten jaar daaropvolgend
X = jaar van uitvoering, ten laste van een reserve

Omschrijving Rentepercentage 4,5% 0,0450	Structureel/ Incidenteel	bedrag invest.	Incidenteel 2009	Incidenteel 2010	Incidenteel 2011	Incidenteel 2012	afschr. termijn	bedrag afschr.	jaarlasten 2009	2010	2011	2012
Programma 4 **Maatschappelijke activering**												
Bibliotheek Siddeburen, schilderwerk buitenkant	S	7.500					5	1.500			U	1.838
Totaal vervangingsinvesteringen		7.500	0	0	0	0		1.500	0	0	0	1.838
50 jaar GAS	I		50.000						50.000			
Wmo	S								75.000	150.000	225.000	225.000
Uitvoering Wmo beleidsplan									78.000	78.000	78.000	78.000
Jeugdbeleid icm lagere ontvangsten RSU-gelden	S								60.000	50.000	50.000	50.000
Cultuurbeleid	S								10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal overige ontwikkelingen		0	50.000	0	0	0		0	273.000	288.000	363.000	363.000
Totaal Maatschappelijke activering		7.500	50.000	0	0	0		1.500	273.000	288.000	363.000	364.838

Meerjarenbegroting 2009-2012

U = jaar van uitvoering in geval van investering, kosten jaar daaropvolgend
X = jaar van uitvoering, ten laste van een reserve

Omschrijving Rentepercentage 4,5% 0,0450	Structureel/ Incidenteel	bedrag invest.	Incidenteel 2009	Incidenteel 2010	Incidenteel 2011	Incidenteel 2012	afschr. termijn	bedrag afschr.	Jaarlasten 2009	2010	2011	2012
Programma 5 **Werk en Inkomen**												
Totaal vervangingsinvesteringen		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0
WWB inkomensdeel	I								(200.000)	(175.000)	(125.000)	(100.000)
Minimabeleid	I								50.000	50.000		
Inzet reserve sociale vernieuwing t.g.v. minimabeleid	I								(50.000)	(50.000)		
Totaal overige ontwikkelingen		0	0	0	0	0		0	(200.000)	(175.000)	(125.000)	(100.000)
Totaal Werk in inkomen		0	0	0	0	0		0	(200.000)	(175.000)	(125.000)	(100.000)

Meerjarenbegroting 2009-2012

U = jaar van uitvoering in geval van investering, kosten jaar daaropvolgend
X = jaar van uitvoering, ten laste van een reserve

Omschrijving Rentepercentage 4,5% 0,0450	Structureel / Incidenteel	bedrag investering	Incidenteel 2009	Incidenteel 2010	Incidenteel 2011	Incidenteel 2012	afschr. termijn	bedrag afschr.	Jaarlasten 2009	2010	2011	2012
Programma 6												
Beheer openbare ruimte												
Infrastructuur :												
Inspectie en onderhoud van vijvers	S								5.000	5.000	5.000	5.000
Fietspad Scharmer (burap I 2008, start 2008)	S	181.500					10	18.150	26.318	25.501	24.684	23.867
Onderhoud bruggen en aanlegsteigers	S								5.000	5.000	5.000	5.000
Onderhoud aanlegsteigers	S								0	0	0	0
Uitvoering beleidsplan openbare verlichting												
Schijf 2009 uitbreiding en vervanging	S	292.000					32	9.125	U	22.265	21.854	21.444
Schijf 2010 uitbreiding en vervanging	S	292.000					32	9.125		U	22.265	21.854
Schijf 2011 uitbreiding en vervanging	S	292.000					32	9.125			U	22.265
Schijf 2012 uitbreiding en vervanging	S	292.000					32	9.125				U
Riool (GRP)												
Bovenpad Hellum	S	19.570					40	Annuiteit	U	1.063	1.063	1.063
Hoofdweg Siddeburen (voorbereidingsfase)	S	150.000					40	Annuiteit	U	8.151	8.151	8.151
Hoofdweg Siddeburen (uitvoeringsfase)	S	648.090					40	Annuiteit		U	35.219	35.219
Kerkstraat,	S	25.812					40	Annuiteit	U	1.403	1.403	1.403
Noorderweg Slochteren	S	308.003					40	Annuiteit		U	16.738	16.738
Fase 2 knelpunten Harkstede en Siddeburen (uit 2008)	S	237.500					40	Annuiteit	U	12.906	12.906	12.906
Bypass Noorderweg ism ontwikkeling Slochterhaven (uit 2008)	S	213.750					40	Annuiteit	U	11.616	11.616	11.616
K. Ter Laanstraat	S	53.055					40	Annuiteit			U	2.883
Ruitendwarsstraat, Froombosch	S	60.895					40	Annuiteit	U	3.309	3.309	3.309
Oudeweg, Siddeburen, voorbereidingsfase	S	150.000					40	Annuiteit		U	8.151	8.151
Oudeweg, Siddeburen uitvoeringsfase		705.686					40	Annuiteit			U	38.349
Regenwaterstructuur wettelijk 2009	S	330.000					40	Annuiteit	U	17.933	17.933	17.933
Regenwaterstructuur wettelijk 2010	S	330.000					40	Annuiteit		U	17.933	17.933
Regenwaterstructuur wettelijk 2011	S	330.000					40	Annuiteit			U	17.933
Regenwaterstructuur wettelijk 2012	S	330.000					40	Annuiteit				U
Regenwaterstructuur win-win 2009	S	90.000					40	Annuiteit	U	4.891	4.891	4.891
Regenwaterstructuur win-win 2010	S	90.000					40	Annuiteit		U	4.891	4.891
Regenwaterstructuur win-win 2011	S	90.000					40	Annuiteit			U	4.891
Regenwaterstructuur win-win 2012	S	90.000					40	Annuiteit				U
Vervanging persleiding 2009	S	10.000					40	Annuiteit	U	543	543	543
Vervanging persleiding 2010	S	10.000					40	Annuiteit		U	543	543
Vervanging persleiding 2011	S	10.000					40	Annuiteit			U	543
Vervanging persleiding 2012	S	10.000					40	Annuiteit				U

Meerjarenbegroting 2009-2012

U = jaar van uitvoering in geval van investering, kosten jaar daaropvolgend
X = jaar van uitvoering, ten laste van een reserve

Omschrijving Rentepercentage 4,5% 0,0450	Structureel / Incidenteel	bedrag investering	Incidenteel 2009	Incidenteel 2010	Incidenteel 2011	Incidenteel 2012	afschr. termijn	bedrag afschr.	Jaarlasten 2009	2010	2011	2012
Telemetrie (GRP)												
Investering 2009	S	88.000					20	4.400	U	8.360	8.162	7.964
Investering 2010	S	80.000					20	4.000		U	7.600	7.420
Investering 2011	S	37.000					20	1.850			U	3.515
Totaal vervangingsinvesteringen		5.846.861	0	0	0	0		64.900	36.318	127.941	239.855	328.218
Infrastructuur												
Onvoorziene werkzaamheden infrastr, groen en inrichting	S								10.000	10.000	10.000	10.000
Herinrichting Midden-Groningen	S	72.200					20	3.610	U	3.249	3.249	3.249
Fietspad Meenteweg (50%)	S	478.000					20	23.900	U	45.410	44.335	43.259
Fietspad Woudbloemlaan (50%)	S	480.000					20	24.000		U	45.600	44.520
Groen												
Voorzieningen poel Noorderwold / herstel paden / begrazing	I		15.000						15.000			
Poel Noorderwold / herstel paden	I		0						0			
Vellen populieren Siddeburen	I		25.350						25.350			
Vellen populieren Kolham	I		0						0			
Vellen populieren Slochteren / Froombosch	I		0		22.000				0		22.000	
Boombeheer zorgplichten	S								5.000	5.000	5.000	5.000
Stappenplan	I		0	15.000						15.000		
Inventarisatie en rapportage	I		5.000						5.000			
Plan van aanpak Flora- en faunawet	I		7.500						7.500			
Speelvoorzieningen	S								7.500	7.500	7.500	7.500
Vellen populieren Slochteren / Froombosch	I				0						0	
Vellen populieren Schildwolde	I					7.800						7.800
Basis toegankelijkheidsnetwerk 2008-2010	I								183.333	183.333	183.333	
Bijdrage (BDU-subsidie) inzake Basis toegankelijkheidsnetwerk	I								-64.167	-64.167	-64.167	
Afval en reiniging.												
Aanschaf containers brengstation	S	85.500					20	4.275	U	8.123	7.930	7.738
Reinigingsrechten										(8.123)	(7.930)	(7.738)

Meerjarenbegroting 2009-2012

U = jaar van uitvoering in geval van investering, kosten jaar daaropvolgend
X = jaar van uitvoering, ten laste van een reserve

Omschrijving Rentepercentage 4,5% 0,0450	Structureel / Incidenteel	bedrag investering	Incidenteel 2009	Incidenteel 2010	Incidenteel 2011	Incidenteel 2012	afschr. termijn	bedrag afschr.	Jaarlasten 2009	2010	2011	2012
Riool (GRP)												
Werkzaamheden kolkenzuiger	S								61.286	61.286	61.286	61.286
Rioolinspecties	S								1.150	1.150	1.150	1.150
Actualiseren beheerssysteem riolering	S								18.250	18.250	18.250	18.250
Praktijkmetingen	S								6.950	6.950	6.950	6.950
Verwerken revisiegegevens	S								2.700	2.700	2.700	2.700
Actualiseren basisrioleringsplannen (BRP)	S								6.000	6.000	6.000	6.000
Actualiseren kosten dekkingsplan	S								1.080	1.080	1.080	1.080
Rapportage overstortregistratie	S								5.400	5.400	5.400	5.400
Opstellen nieuwe GRP	S											10.000
Rioolrechten									(102.816)	(172.991)	(263.868)	(341.604)
Totaal overige ontwikkelingen		1.115.700	52.850	15.000	22.000	7.800		55.785	194.517	135.151	95.799	(107.460)
Totaal Beheer openbare ruimte		6.962.561	52.850	15.000	22.000	7.800		120.685	230.835	263.092	335.654	220.758

Meerjarenbegroting 2009-2012

U = jaar van uitvoering in geval van investering, kosten jaar daaropvolgend
X = jaar van uitvoering, ten laste van een reserve

Omschrijving Rentepercentage 4,5% 0,0450	Structureel/ Incidenteel	bedrag invest.	Incidenteel 2009	Incidenteel 2010	Incidenteel 2011	Incidenteel 2012	afschr. termijn	bedrag afschr.	Jaarlasten 2009	2010	2011	2012
Programma 7 **Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting**												
Totaal vervangingsinvesteringen		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0
Ontvangsten Besluit Locatiegebonden Subsidies	S								(125.000)	(125.000)	(125.000)	(125.000)
Gladde beheersplannen	S								20.000	20.000	20.000	
Totaal overige ontwikkelingen		0	0	0	0	0		0	(105.000)	(105.000)	(105.000)	(125.000)
Totaal Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting		0	0	0	0	0		0	(105.000)	(105.000)	(105.000)	(125.000)

Meerjarenbegroting 2009-2012

U = jaar van uitvoering in geval van investering, kosten jaar daaropvolgend
X = jaar van uitvoering, ten laste van een reserve

Omschrijving Rentepercentage 4,5% 0,0450	Structueel/ Incidenteel	bedrag invest.	Incidenteel 2009	Incidenteel 2010	Incidenteel 2011	Incidenteel 2012	afschr. termijn	bedrag afschr.	Jaarlasten 2009	2010	2011	2012
Programma 8 **Lokale lasten en algemene dekkingsmiddelen**												
Totaal vervangingsinvesteringen		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0
Gemeentefonds	S								0	(145.000)	(520.000)	(895.000)
Toename OZB, bouwleges etc.	S								(75.000)	(150.000)	(250.000)	(250.000)
WOZ-kaart	I		25.000						25.000			
Totaal overige ontwikkelingen		0	25.000	0	0	0		0	(50.000)	(295.000)	(770.000)	(1.145.000)
Totaal Lokale lasten en algemene dekkingsmiddelen		0	25.000	0	0	0		0	(50.000)	(295.000)	(770.000)	(1.145.000)

Meerjarenbegroting 2009-2012

U = jaar van uitvoering in geval van investering, kosten jaar daaropvolgend
X = jaar van uitvoering, ten laste van een reserve

Omschrijving Rentepercentage 4,5% 0,0450	Structureel/ Incidenteel	bedrag invest.	Incidenteel 2009	Incidenteel 2010	Incidenteel 2011	Incidenteel 2012	afschr. termijn	bedrag afschr.	Jaarlasten 2009	2010	2011	2012
Kostenplaatsen												
Facilitair												
Schilderwerk gemeentehuis	S	11.400					5	2.280		U	2.793	2.690
Gebouwenbeheer, kostenstijging exploitaties gemeentehuis	S								0	0	0	0
Onderhoud daktuin gemeentehuis	S								0	0	0	0
Klimaatbeheersing kopieerruimte gemeentehuis	I		3.000						3.000			
Meubilair gemeentewerf	S	100.000					15	6.667	U	11.167	10.867	10.567
Digitalisering archiefbescheiden ihkv de WABO	I		0						0			
Sauswerk dependance gemeentehuis	S	14.600					5	2.920				U
Vernieuwing platte daken dependance gemeentehuis	S	35.000										U
Zonwering gemeentehuis	S	20.000										U
Vervanging sanitair gemeentehuis	S	7.500										U
Tractie												
Kosten vervanging tractiemiddelen (zie volgend blad)	S	1.368.375	7.000	0	5.850	13.500	div.	171.049	7.000	129.628	145.957	234.633
Totaal vervangingsinvesteringen		1.556.875	10.000	0	5.850	13.500		182.916	10.000	140.795	159.617	247.890
Automatisering												
Vervanging PC en serverpark (virtualisatie)	S	200.000					3	66.667	U	75.667	72.667	69.667
Aanschaf Civision Makelaar gegevens	I		50.000						50.000			
Aanschaf Civision Makelaar Gegevensmagazijn	I		50.000						50.000			
Migratie Provas naar Sqiut XO	S	0					3	0	U	0	0	0
Migratie BBM naar Squit XO	S	0					3	0	U	0	0	0
Aanschaf Civision Onderwijs op Netweaver	I		0						0			
Ontwikkelingen Internet	S								25.000	25.000	25.000	25.000
Ontwikkelingen Intranet	S								12.500	12.500	12.500	12.500
Ontwikkelingen GEO-Architectuur	S								35.000	35.000	35.000	35.000
Aanschaf DKD Webservices	I		25.000						25.000			
Ontwikkelingen processen	S								50.000	50.000	50.000	50.000
Aanschaf Civision Zakenmagazijn	I		50.000						50.000			
Vervanging AS-400/i-series	S	125.000					3	41.667		U	47.292	45.417
Digitale archivering inclusief Hard- en softwware	S								30.000	30.000	30.000	30.000
Onderhoudskosten nieuwe software	S								15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal overige ontwikkelingen		325.000	175.000	0	0	0	12	108.334	342.500	243.167	287.459	282.584
Totaal kostenplaatsen		1.881.875	185.000	0	5.850	13.500		291.250	352.500	383.962	447.076	530.474

Meerjarenbegroting 2009-2012

U = jaar van uitvoering in geval van investering, kosten jaar daaropvolgend
X = jaar van uitvoering, ten laste van een reserve

Omschrijving Rentepercentage 4,5% 0,0450	Structureel/ Incidenteel	bedrag invest.	Incidenteel 2009	Incidenteel 2010	Incidenteel 2011	Incidenteel 2012	afschr. termijn	bedrag afschr.	Jaarlasten 2009	2010	2011	2012
TRACTIE												
Vervangingen:												
Mercedes Atego 18.230(vervang 6*6) nr. 1	S	237.500					8	29.688	U	40.376	39.040	37.704
Sneeuwploeg nr. 1	S	11.875					8	1.484	U	2.018	1.952	1.885
zoutst. Nido stratos 7m3 nr. 1	S	33.250					8	4.156	U	5.652	5.465	5.278
Mercedes Atego 18.230(vervang 6*6) nr. 2	S	237.500					8	29.688	U	40.376	39.040	37.704
Sneeuwploeg nr. 2	S	11.875					8	1.484	U	2.018	1.952	1.885
zoutst. Nido stratos 7m3 nr. 2	S	33.250					8	4.156	U	5.652	5.465	5.278
Ford Ranger I	S	23.750					8	2.969	U	4.038	3.904	3.771
Ransomes kooimaaier	S	78.375					8	9.797	U	13.324	12.883	12.442
Toyota Dyna 2,4 D	S	26.600					8	3.325		U	4.522	4.372
Haper 2 assige aanhanger	I									3.600		
Ford Ranger II	S	23.750					8	2.969		U	4.038	3.904
Zoutst. Jongerius fietspad	S	19.000					8	2.375		U	3.230	3.123
Sneeuwploeg Meyer	S	7.600					8	950		U	1.292	1.249
Sneeuwbezem	S	30.400					8	3.800		U	5.168	4.997
Zijlader Daf (BP-LG-89)	S	242.000					8	30.250			U	41.140
Aanhanger enkelasser geremd (WH-PV-16)	I				3.750						3.750	
Aanhanger kiepbaar Hapert (WJ-XG-79)	I				2.100						2.100	
Ford 5 (12-BK-FG) met de Hiab kraan	S	35.000					8	4.375			U	5.950
Renault Kango (75-LR-RL)	S	29.000					8	3.625			U	4.930
Peugot Expert I (73-BK-JH)	S	20.000					8	2.500			U	3.400
Mecalac graaflaad	S	170.000					8	21.250			U	28.900
Aanhanger hapert tandem (WZ-30-HV)	I					4.800						4.800
Opel Vivaro 1 (29-BP-RP)	S	15.000					8	1.875				U
Inventaris Garage												
Compressor	I		3.100						3.100			
Inventaris Civiel												
Weber stamper	I		3.900						3.900			
Trilplaat wacker dpu 2450 h	S	5.700					8	713	U	970	937	905
Calamiteiten aanhanger set (WR-13-XF)	S	9.500					8	1.188	U	1.616	1.562	1.509
Zuurstofexplosieapparatuur	I					3.700						3.700

Meerjarenbegroting 2009-2012

U = jaar van uitvoering in geval van investering, kosten jaar daaropvolgend
X = jaar van uitvoering, ten laste van een reserve

Omschrijving Rentepercentage 4,5% 0,0450	Structureel/ Incidenteel	bedrag invest.	Incidenteel 2009	Incidenteel 2010	Incidenteel 2011	Incidenteel 2012	afschr. termijn	bedrag afschr.	Jaarlasten 2009	2010	2011	2012
Inventaris Groen												
Watertank	S	14.250					8	1.781	U	2.422	2.342	2.262
Houtversnipper + bak	S	38.000					8	4.750	U	6.460	6.246	6.033
Sproeimachine	I					5.000						5.000
Inventaris Timmerman												
Rolsteiger	S	6.500					8	813	U	1.106	1.069	1.032
Vlak en Vandiktebank	S	8.700					8	1.088			U	1.480
Totaal vervangingsinvesteringen		1.368.375	7.000	0	5.850	13.500		171.049	7.000	129.628	145.957	234.633
Totaal overige ontwikkelingen		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0
Totaal tractie		1.368.375	7.000	0	5.850	13.500		171.049	7.000	129.628	145.957	234.633

Meerjarenbegroting 2009-2012

Omschrijving Rentepercentage 4,5% 0,0450	bedrag invest.	Incidenteel 2009	Incidenteel 2010	Incidenteel 2011	Incidenteel 2012	afschr. termijn	bedrag afschr.	jaarlasten 2009	2010	2011	2012
Resultaat beheersbegroting 2009 (negatief)								291.808	291.808	291.808	291.808
Totaal vervangingsinvesteringen	20.686.171	44.935	23.195	37.225	37.425			(3.747)	323.894	761.501	976.864
Totaal overige ontwikkelingen	1.460.700	351.105	30.000	22.000	7.800			516.272	142.218	(218.067)	(796.426)
Kostenstijging	22.146.871	396.040	53.195	59.225	45.225		0	804.332	757.919	835.241	472.245
Overige inkomsten'											
Opbrengsten samenwerking HS								100.000	100.000	100.000	100.000
Vrijval kapitaallasten									250.000	375.000	525.000
		0	0	0	0			100.000	350.000	475.000	625.000
Meerjarenperspectief (negatief)		396.040	53.195	59.225	45.225		0	704.332	407.919	360.241	(152.755)

Begroting 2009 - 2012	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Meerjarenbegroting (- = negatief)	-704.332	-407.919	-360.241	152.755
Ten laste van de Algemene reserve	396.040	53.195	27.780	
Ten laste / gunste van de Saldireserve	308.292	354.724	332.461	-152.755
Saldo	0	0	0	0

Zomerbrief 2009 -2012	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Meerjarenbegroting (- = negatief)	-696.435	-400.022	-352.344	160.653
Ten laste van de Algemene reserve	396.040	53.195	27.780	
Ten laste / gunste van de Saldireserve	300.395	346.827	324.564	-160.653
Saldo	0	0	0	0

RESERVES EN VOORZIENINGEN		Vermeerderingen		2009			Verminderingen				2009	
Rekening		Boekwaarde 1-1-2009	Rente bij-schrijving 4%	Toevoeg-ingen	Ontvangen subsidies	Overige Ontvangsten	Ten gunste van exploitatie	Ten gunste van andere reserves	Vrij gevallen	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2009 =1-1-2010	Rente bij-schrijving 4%
activa / io nr												
	Algemene reserves											
9000000	Saldi- reserve.	1.960.604	0				323.167				1.637.437	78.424
9000001	Algemene reserve	477.015	0				396.040				80.975	19.081
	Totaal algemene reserves	**2.437.619**	**0**	**0**	**0**	**0**	**719.207**	**0**	**0**	**0**	**1.718.412**	
	Bestemmingsreserves											
9130023	Grote projecten	13.010.079	520.403				1.092.935				12.437.547	520.403
9130027	Meerstad	5.653.816	226.153				200.000				5.679.969	226.153
	Overige reserves											
9130002	Uitvoering WVG	0	0								0	0
9130006	Scholing en activering	0	0								0	0
9130008	Sociale vernieuwing	108.859	4.354				63.170				50.043	4.354
9130012	Reserve molen Kolham	29.859	1.194								31.054	1.194
9130016	Visieontwikkeling Harkstede	109.201	4.368								113.569	4.368
9130018	Res. woongebonden subsidies	398.995	15.960				200.000				214.955	15.960
9130024	Infrastructuur	47.752	1.910								49.662	1.910
9130028	Wmo	80.242	3.210								83.451	3.210
9130029	Egalisatiereserve riool	352.328	14.093	73.000							439.421	14.093
9130030	Reserve overlopende posten	242.648	9.706								252.354	9.706
	Reserve Leefbaarheidsfonds	200.000	8.000								208.000	8.000
	Totaal bestemmingsreserves	**20.233.779**	**809.351**	**73.000**	**0**	**0**	**1.556.105**	**0**	**0**	**0**	**19.560.025**	
	Voorzieningen											
	Onderwijs											
9120004	Bbs school afhankelijk	1.048	42								1.090	42
9120005	Culturele vorming	7.997	320								8.317	320
9120007	Schoolbudget	216.577	8.663							225.240	0	8.663
	Overige											
9130025	Voorziening Stichting Kas	0									0	0
9501001	Debiteuren economische stimulering	75.000									75.000	0
9501002	Debiteuren Wet Werk en bijstand	326.581									326.581	0
	voorziening OPOS	261.000								165.000	96.000	10.440
	Totaal voorzieningen	**888.203**	**9.025**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**390.240**	**506.988**	
	Totaal Generaal	**23.559.601**	**818.376**	**73.000**	**0**	**0**	**2.275.312**	**0**	**0**	**390.240**	**21.785.425**	**926.321**

OVERZICHT VAN KAPITAALLASTEN

OMSCHRIJVING	LASTEN	BATEN
Rentelasten		
- lang geld (overzicht langlopende geldleningen)	€ 608.571	
- lang geld financieringsbehoefte	€ 210.000	
- kort geld financieringsbehoefte	€ 100.000	
Rente eigen financieringsmiddelen (overzicht reserves en voorzieningen)	€ 926.757	
Afschrijving	€ 2.596.559	
Bankkosten	€ 1.500	
Doorberekende kapitaallasten		€ 4.818.151
Saldo kapitaallasten	€ 374.764	
	€ 4.818.151	€ 4.818.151

Berekening financieringsbehoefte:

Totaal geïnvesteerd bedrag		€ 51,7	mln.
Reserves en voorzieningen	€ 23,5 mln.		
Aangetrokken geldleningen	€ 21,5 mln.		
		€ 45,0	mln.
Financieringsbehoefte		**€ 6,7**	mln.

Om het tekort van ca. € 6,7 mln. op te vangen, sluiten we zoveel mogelijk korte kasgeldleningen af. Hierbij dienen we rekening te houden met het kasgeldlimiet. Het restant wordt gefinancieerd met lang geld

kasgeldlimiet	2,5 mln	tegen 4 % =	€ 100.000
langlopende geldleningen	4,2 mln.	tegen 5 % =	€ 210.000

STAAT VAN OPGENOMEN LANGLOPENDE GELDLENINGEN begroting 2009

Lening Nummer	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening of het voorschot	Jaar	Omschrijving	Valuta	Jaar van de (laatste) aflossing	Rentepercentage	Restantbedrag van de geldlening of het voorschot aan het begin van het dienstjaar	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar op te nemen/ opgenomen geldleningen of voorschotten	Bedrag van de rente of het rentebestanddeel	Bedrag van de aflossing of het aflossingsbestanddeel	Restantbedrag van de geldlening of het voorschot aan het einde van het dienstjaar
99000001	637.107,42	1992	ING (16137)NV Victoria-Vesta (SWS)annu	01/09	2042	5,150	591.150	0	30.328	6.743	584.406
99000002	679.080,46	2003	B.N.G. 96624 SWS (annu)	01/10	2014	4,510	642.139	0	28.872	7.863	634.276
99000004	726.048,35	2003	B.N.G. 96446	22/04	2018	4,360	453.780	0	18.424	45.378	408.402
99000005	1.361.340,65	1994	B.N.G. 82092	14/01	2019	5,930	598.990	0	32.415	54.454	544.536
99000008	567.225,27	1999	B.N.G. 88973	01/02	2009	4,390	56.723	0	211	56.723	0
99000009	3.176.461,51	2001	B.N.G. 93485	23/10	2026	5,185	2.287.052	0	117.338	127.058	2.159.994
99000010	7.000.000,00	2002	B.N.G. 95810	29/10	2027	5,100	5.320.000	0	268.855	280.000	5.040.000
99000012	7.000.000,00	2003	B.N.G. 98624	22/12	2013	3,980	3.500.000	0	112.127	700.000	2.800.000
	21.147.263,66		Totaal Generaal				13.449.833	0	608.571	1.278.219	12.171.614
2500002	8.000.000,00	2006	BBL gelden irt Meerstad	01/01	2006	variabel	8.000.000	0	0	0	8.000.000
	29.147.263,66						21.449.833	0	608.571	1.278.219	20.171.614